

Turvallinen liikkuminen matkailukeskuksissa

Hankkeen loppuraportti

Johdanto

Turvallinen liikkuminen matkailukeskuksissa –hankkeen tavoitteena on edistää matkailualueiden liikenneturvallisuutta Levin, Pyhä-Luoston, Rukan, Vuokatin ja Ylläksen matkailukeskusten alueilla. Hankkeen tavoitteena on myös laatia aineistoa, jota voidaan hyödyntää muillakin matkailualueilla.

Hankkeen loppuraportti keskittyy mukana olleiden matkailukeskusten liikenneturvallisuuden parantamiseen, mutta laajemmin hyödynnettäviä toimintamalleja ja ohjeistuksia on esitetty raportin luvuissa 3 ja 4.2. Näiden lisäksi myös matkailukeskuskohtaiset ohjelmat ovat sovellettavissa eri alueille.

Hanke käynnistyi maaliskuussa 2025 ja valmistui helmikuussa 2026. Hanke koostui viidestä kokonaisuudesta

1. Matkailukeskuksien liikkumisen haasteet
2. Vuoropuhelu matkailualueilla
3. Matkailukeskuksien liikenneturvallisuuden kuva (ongelmat ja tärkeimmät kehittämisen tarpeet)
4. Liikenneturvallisuusohjelmat eri tahoille (matkailuyritykset, kunnat, urheiluseurat)
5. Raportointi ja ohjausryhmätoiminta

Hankkeeseen osallistuivat Kittilän, Kolarin, Kuusamon, Pelkosenniemen, Sodankylän ja Sotkamon kunnat. Hankkeen rahoittajina olivat hankkeeseen osallistuneet kunnat sekä

Traficom. Hankkeelle myönnettiin Traficomien tieliikenteen turvallisuuden valtionavustusta, joka kattoi 75 % hankkeen kustannuksista.

Vuorovaikutus hankkeessa toteutettiin kolmen erillisen kyselyn, jokaiselle matkailualueelle toteutetun työpajan ja haastattelujen, tiedotteiden sekä ohjausryhmätoiminnan kautta. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui työn aikana neljä kertaa. Ohjausryhmän työskentelyyn osallistuivat seuraavat henkilöt:

Katja Kaunismaa ja Janne Heikkilä, Kittilä

Kullervo Lauri ja Nina-Maria Möykkynen, Kolari

Anita Päivölä, Kuusamo

Tuomas Ruha ja Sari Niemi, Pelkosenniemi

Jani Kiemunki, Sodankylä

Mika Kemppainen (7.10. saakka) ja Joni Heikkinen (1.12. alkaen), Sotkamo

Mikko Räsänen, Traficom

Työn laatimisesta vastasivat Ramboll Finland Oy:ssä projektipäällikkö Teemu Kinnunen ja suunnittelija Katja Jurmu sekä Sitowise Oy:ssä projektipäälliköt Pilvi Lehtonen ja Hanna Puolimatka (12.8.2025 saakka) ja suunnittelijat Venla Salomaa ja Antto Tukia.

Sisällys

1. Hankkeen kuvaus

1. Hankkeen kuvaus
2. Vuoropuhelu
3. Kyselyiden toteutus
4. Onnettomuusanalyysien toteutus

2. Liikenneturvallisuuden tilannekuva matkailukeskuksissa

1. Tieliikenneonnettomuudet
2. Maastoliikenneonnettomuudet
3. Matkailijakysely
4. Yrityskysely
5. Kysely nuoria liikuttaville toimijoille
6. Työpajat
7. Haastattelut
8. Matkailualueiden erityispiirteet

3. Liikenneturvallisuustyön toimintamallit eri toimijoille

1. Liikenneturvallisuustyön ohjeistukset ja materiaalit, Liikenneturva
2. Liikenneturvallisuustyön ohjeistukset ja materiaalit, muut tahot

4. Matkailukeskusten liikenneturvallisuusohjelmat

1. Matkailukeskusten liikenneturvallisuusohjelmat
2. Toimijakohtaiset liikenneturvallisuusohjelmat

5. Yhteenveto

6. Liitteet

1. Yhteiset liitteet
2. Aluekohtaiset liitteet

1. Hankkeen kuvaus

1.1 Hankkeen kuvaus 1/3

Tausta ja tavoite

Hanke on Traficomien tieliikenteen turvallisuuden hankehaun kautta käynnistynyt hanke. Idea hankkeeseen on noussut esiin aktiivisten liikenneturvallisuusryhmien kautta, joissa matkailun liikenneturvallisuus on nostettu keskusteluun.

Hankkeen tavoitteena on vaikuttaa liikkumisen turvallisuuteen monialaisesti. Hankkeen avulla pyritään vaikuttamaan matkailualueilla asuvien ja vierailevien turvalliseen liikkumiseen ennen kaikkea opastamisen, koulutuksen ja tiedotuksen keinoin. Matkailualueet ovat Pohjois-Suomessa voimakkaimmin myös väestöltään kasvavia alueita, joihin muuttaa runsaasti lapsiperheitä ja harrastuksien vuoksi alueelle sijoittuvia. Nämä ryhmät ovat hankkeen tärkeimpiä kohderyhmiä.

Hankkeeseen osallistuivat Suomen vilkkaimmat matkailualueet, Levi, Pyhä-Luosto, Ruka, Vuokatti ja Ylläs. Hankkeessa laadittiin kuvaus matkailualueiden liikenneturvallisuuden erityispiirteistä koko maan näkökulmasta. Vaikuttamalla matkailualueiden turvallisuuteen vaikutetaan alueella asuviin ja vieraileviin. Näissä kohderyhmänä ovat erityisesti lapset ja nuoret.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen nykytilan kartoituksessa selvitettiin matkailukeskuksien keskeiset liikkumisen haasteet ja haettiin ideoita ongelmien ratkaisemiseen. Käytiin läpi aiemmat suunnittelualueen liikkumiseen liittyvät suunnitelmat. Laadittiin liikenneonnettomuustarkastelut kullekin alueelle poliisin tietoon tulleista onnettomuustiedoista. Poliisin tietoon tulleiden onnettomuustietojen lisäksi hankkeessa tarkasteltiin sekä maastoliikenneonnettomuuksia. Onnettomuusanalyysissä keskityttiin osallistietoihin.

1.1 Hankkeen kuvaus 2/3

Hankkeessa laadittiin kyselyt eri kohderyhmille; matkailijoille ja paikallisille suunnattu kysely, yrityksille suunnattu kysely sekä nuoria liikuttaville toimijoille suunnattu kysely. Matkailijoille ja paikallisille suunnattu kysely toteutettiin myös englanninkielisenä, jotta saatiin tietoa ulkomaisten matkailijoiden näkökulmasta liikenneturvallisuuteen ja sen edistämiseen liittyen suunnittelualueella.

Matkailukeskusten turvallisuutta käsiteltiin kuntien liikenneturvallisuusryhmien kokouksissa hankkeen aikana. Kokouksissa keskusteltiin muun muassa matkailun edustuksesta työryhmässä, hankkeen vuorovaikutuksen toteuttamisesta sekä matkailualueilla havaituista haasteista ja mahdollisuuksista niiden parantamiseksi.

Matkailukeskuksien alueilta kartoitettiin alueen liikennettä tuntevat avainhenkilöt, kuten matkailuyhdistykset ja kunnan tekninen toimiala, joita haastateltiin nykytila-analyysin pohjalta tarkentaen analyysiin koottuja tietoja.

Hankkeessa kartoitettiin eri organisaatioiden tuottamia toimintamalleja matkailijoiden turvallisen liikkumisen edistämiseen. Nykytilaosion lopputuloksena saatiin kuvaus matkailukeskusten alueen keskeisistä liikenneturvallisuuden ongelmista.

Toisessa osiossa käytiin läpi kunkin matkailualueen tilannekuva alueen toimijoiden kanssa toteutetussa työpajassa. Työpajat

pidettiin jokaisen matkailukeskuksen kanssa erikseen. Työpajoihin kutsuttiin matkailuelinkeinon, harrastustoiminnan, kunnan teknisen toimen sekä nuorisotyön edustajia. Työpajoissa käytiin läpi nykytilanteen kuvaus, saatu palaute sekä kyselyiden tulokset. Työpajoissa tavoitteena oli muodostaa yhteiset tavoitteet kunkin matkailualueen turvallisuuden edistämiseen.

Toimenpideosiossa laadittiin matkailualueille kuvaukset liikkumisen keskeisistä ongelmista, jonka kautta tunnistettiin aiempaa paremmin matkailualueiden liikenneturvallisuuden haasteet. Alueita vertaamalla tuotiin esiin matkailualueiden erityispiirteitä ja tunnistettiin, millaista viestintää ja liikenneturvallisuustyötä eri kohderyhmät tarvitsevat. Toimenpideosiossa koottiin myös aineistoa, miten liikutaan turvallisesti matkailualueilla. Aineisto laadittiin niin, että sitä voivat hyödyntää myös muut Suomen matkailualueet. Aineistossa käsiteltiin muun muassa, minkälaisia viestinnän, opastuksen, koulutuksen ja materiaalin jakamisen ratkaisuja toimijoiden on mahdollista tehdä ja miten seurat, liikuntatoimi ja nuorisotyö voivat ohjata paikallisia liikkujia esimerkiksi tiedottamisen ja kampanjoiden avulla. Lisäksi selvitettiin missä ja miten liikenneturvallisuuden pitäisi näkyä, jotta saadaan tuotettua mahdollisimman turvallinen matkailukokemus. Esimerkiksi viestintää voi tehdä autovuokraamoissa, majoituspaikoissa, välinevuokraamoissa sekä safaripalveluissa. Matkailu on tärkeää huomioida myös kuntien liikenneturvallisuusryhmissä.

1.2 Vuoropuhelu

Osana hanketta toteutettiin laajaa vuoropuhelua yhdessä kuntien ja sidosryhmien kanssa. Heti hankkeen alkuvaiheilla toteutettiin matkailijakysely ja hieman myöhemmin yrityskysely sekä nuorten kanssa toimiville suunnattu kysely. Kyselyiden lisäksi hankkeeseen sisältyi haastatteluja sekä työpajat jokaisella matkailualueella. Haastatteluja järjestettiin alkusyksystä 2025 ja niitä toteutettiin yhteensä 7 kappaletta. Haastatteluihin osallistui kuntien teknisten palveluiden henkilöstöä ja matkailun avainhenkilöitä sekä alueesta riippuen myös paikallisten asukasyhdistysten edustajia. Haastatteluissa vastaajia pyydettiin arvioimaan matkailualueen yleistä liikenneturvallisuutta sekä nostamaan esiin liikenneympäristöön ja liikenneturvallisuusviestintään liittyviä kehittämistarpeita.

Syksyn aikana hankkeen vuoropuhelua jatkettiin jokaisella matkailualueella työpajojen muodossa. Työpajoihin kutsuttiin kuntien teknisen, vapaa-ajan ja matkailun edustus sekä matkailualueen yrittäjiä ja yhdistyksiä. Kuusamossa, Ylläksellä ja Rukalla työpajat toteutettiin hybriditoteutuksena, jossa osallistujien oli mahdollista valita paikan päällä osallistumisen tai etäosallistumisen väliltä. Levin työpaja toteutettiin läsnätilaisuutena yhteisenä Levillä laadinnassa olevan liikennejärjestelmäsuunnitelman kanssa. Pyhä-Luoston työpaja toteutettiin etänä Teamsin välityksellä. Jokaisessa työpajassa pohdittiin useampaa kysymystä, jotka olivat valikoitu kullekin alueelle nykytila-analyysin pohjalta. Yhteensä työpajoihin osallistui 34 henkilöä.

1.3 Kyselyiden toteutus

Hankkeen yhteydessä toteutettiin yhteensä kolme kyselyä, joista ensimmäinen suunnattiin matkailukeskusten alueella liikkuville. Kysely toteutettiin selainpohjaisella Maptionnaire-karttakyselytyökalulla ja se toteutettiin sekä suomeksi, että englanniksi. Ensimmäinen kysely oli auki 28.3.-4.5.2025 ja siihen vastasi yhteensä 1087 vastaajaa. Karttavastauksia kyselyssä annettiin 2172 kpl.

Matkailualueiden yritysten kokemuksia, toimintatapoja ja tarpeita kartoitettiin yrityksille suunnatulla verkkokyselyllä. Kysely oli auki 6.8.-7.9.2025 ja siihen saatiin yhteensä 31 vastausta hankkeen eri matkailukeskuksista.

Myös nuorten kanssa toimiville toteutettiin verkkokysely syksyn aikana 6.8.-7.9.2025. Sen tavoitteena oli kartoittaa nuorten kokemaa liikenneturvallisuutta sekä toimijoiden tekemää liikenneturvallisuustyötä. Kyselyyn saatiin 42 vastausta kaikista matkailukeskuksista lukuun ottamatta Pyhää.

Kaikkien kyselyiden tarkemmat vastaukset on esitetty raportin liiteaineistoissa.

1.4 Onnettomuusanalyysien toteutus

Liikenneonnettomuuksien analyysissä hyödynnettiin Väyläviraston julkaisemia tieliikenneonnettomuustilastoja. Tilastot pohjautuvat poliisin tietoon tulleisiin tieliikenneonnettomuuksiin, joita on täydennetty Väyläviraston tiedoilla. Tilastoihin on koottu ne onnettomuudet, joilla on koordinaattitiedot (aineiston koordinaattitiedoissa voi esiintyä puutteita) ja joiden perusteella onnettomuuden tapahtumakunta on määritetty. Vuoden 2024 luvut ovat ennakkotietoja.

Käytetyssä tilastossa huomioitavaan on, että niiden peittävyys on täydellistä ainoastaan kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien osalta. Loukkaantuneiden osalta peittävyys on noin 30 % ja peittävyys on heikompaa seurauksiltaan lievemmissä onnettomuuksissa ja tietyissä onnettomuuksissa, kuten polkupyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksissa. Puutteet tilastossa johtuvat siitä, etteivät kaikki onnettomuudet tule poliisin tietoon. Esimerkiksi puuttuvista loukkaantumisissa valtaosa on vain lieviä loukkaantumisia, sillä tieliikennelaki velvoittaa ilmoittamaan onnettomuudesta poliisille vain, jos joku on loukkaantunut vakavasti.

Poro-onnettomuustilastona on hyödynnetty Paliskuntain yhdistyksen vuosittain kokoamaa tilastoa tieliikenteessä auton alle jääneistä poroista.

Maastoliikenneonnettomuusanalyysi koostettiin Onnettomuustietoinstituutin (OTI) tutkimien kuolemaan johtaneiden maastoliikenneonnettomuuksien avulla. OTI:n maastoliikenneonnettomuusdataa täydennettiin tiedoilla moottorikelkkojen henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista sekä liikennevakuutuksesta korvatuista moottorikelkkailun omaisuus- ja henkilövahingoista tiestön ja pysäköintialueiden ulkopuolella. Maastoliikenneonnettomuuksissa tarkasteluväli on 10 vuotta.

Tarkemmat koonnit liikenneonnettomuuksista on esitetty raportin liiteaineistossa.

2. Liikenneturvallisuuden tilannekuva matkailukeskuksissa

2. Liikenneturvallisuuden tilannekuva matkailukeskuksissa

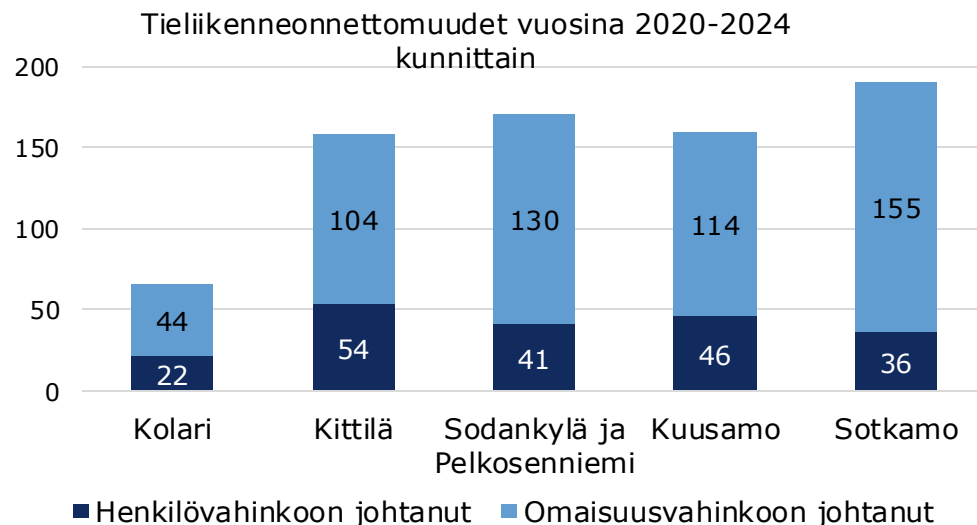
Liikenneturvallisuuden nykytilaa matkailukeskuksissa selvitettiin kattavasti. Seuraaville sivuille on koottu yhteenveto tilannekuvasta matkailukeskusten alueilla. Tilannekuva pitää sisällään onnettomuuskatsauksen, kyselyiden yhteenvedot sekä haastattelujen ja työpajojen koonnit. Tilannekuvaosion loppuun on koottu tiiviit yhteenvedot matkailualueiden erityispiirteistä.

Kattavammat nykytila-analyysit jokaisesta matkailualueesta on koottu raportin liiteaineistoihin.

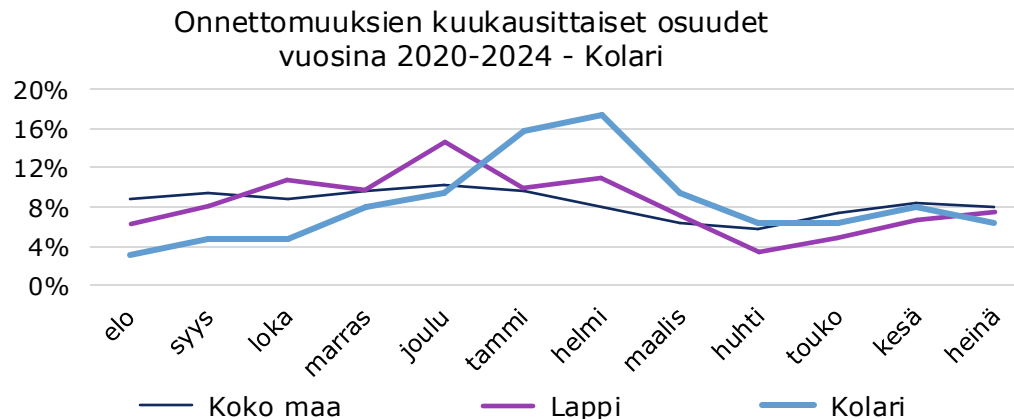

2.1. Tieliikenneonnettomuudet

Poliisin tietoon tulleita tieliikenneonnettomuuksia tarkasteltiin koko kunnan alueella. Vain pien osa kunnan onnettomuuksista on tapahtunut matkailukeskusten välittömässä läheisyydessä. Esitetyt tilastot kertovat siis laajaa kuvaa kunnan liikenneturvallisuustilanteesta, ei ainoastaan matkailualueelta. Pelkästä onnettomuuden sijainnista ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti päätellä, missä määrin liikenneonnettomuus on ollut riippuvainen matkailukeskuksesta tai matkailusta ylipäätään.

Joitakin johtopäätöksiä voidaan kuitenkin tehdä tarkastelemalla kunnan onnettomuusmäärien kuukausittaista vaihtelua ja vertaamalla sitä esimerkiksi maakunnalliseen vaihteluun. Liikennemäärää voidaan pitää onnettomuusmääriin voimakkaimmin vaikuttavana yksittäisenä tekijänä. Matkailukeskuksen vaikutus liikenneonnettomuuksien määriin oli nähtävissä joissakin kunnissa ja erityisesti onnettomuusmäärien kausivaihtelussa. Näissä kunnissa onnettomuusmäärät olivat kasvaneet silloin, kun matkailukeskuksen aiheuttama matkailuliikenne oli oletettavasti suurimmillaan.

Kuva: Esimerkki onnettomuuksien kausivaihtelusta, jossa näkyy matkailusesongit

2.1. Tieliikenneonnettomuudet: kuntien erityispiirteet

Erityispiirteet: Kolari	Erityispiirteet: Kittilä	Erityispiirteet: Sodankylä ja Pelkosenniemi	Erityispiirteet: Kuusamo	Erityispiirteet: Sotkamo
Onnettomuuksien määrissä on selvä kasvu tammi- ja helmikuussa. Henkilövahinkoja kärsineiden osallisten yleisin kulkumuoto on moottorikelkka.	Onnettomuuksien määrissä on kuukausittaiset piikit joulukuussa, helmi- ja maaliskuussa sekä kesäkuussa. Moottorikelkka on useasti henkilövahinkoja kärsineiden osallisten kulkumuoto. Kunnan halki kulkevat kantatiet 79 ja 80 johdattavat matkailijoita myös muihin läheisiin matkailukeskuksiin, mikä voi osaltaan vahvistaa kausivaihtelua.	Onnettomuuksien määrien kuukausittainen vaihtelu on samansuuntainen kuin Lapissa yleensä, ei erityispiireiteitä. Matkailualueen ympäristössä on tilastoitu huomattavan vähän onnettomuuksia. Kuntien halki kulkevat valtatiet 4 ja 5 johdattavat matkailijoita myös pohjoisempiin matkailukeskuksiin, mikä voi osaltaan vahvistaa kausivaihtelua.	Onnettomuuksien määrät ovat korkeimmillaan marras- ja joulukuussa sekä melko korkeat koko syksyn. Onnettomuusluokissa korostuivat risteämis-onnettomuudet. Kuntien halki kulkeva valtatie 5 johdattaa matkailijoita myös pohjoisempiin matkailukeskuksiin, mikä voi osaltaan vahvistaa kausivaihtelua.	Onnettomuuksien määrissä on kuukausittaiset piikit marraskuussa, maaliskuussa sekä kesä- ja heinäkuussa. Pienin osuus onnettomuuksista johti henkilövahinkoihin.

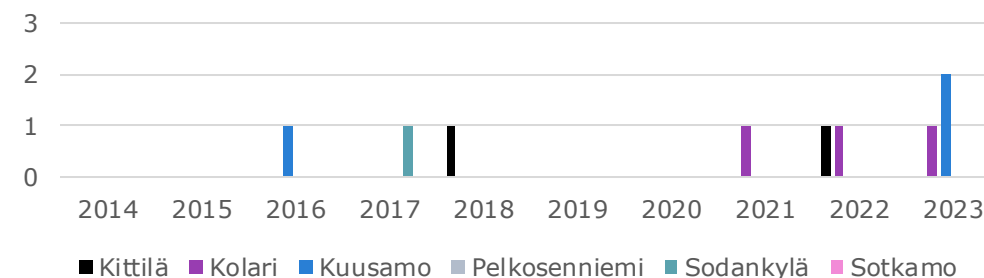
2.2. Maastoliikenneonnettomuudet

OTI:n tietojen mukaan viimeisen kymmenen vuoden aikana Kittilän, Kolarin, Kuusamon ja Sodankylän kunnissa on sattunut yksittäisiä kuolemaan johtaneita maastoliikenneonnettomuuksia. Sen sijaan Pelkosenniellä tai Sotkamossa ei ole tapahtunut ainuttakaan kuolemaan johtanutta maastoliikenteen onnettomuutta viimeisen kymmenen vuoden aikana.

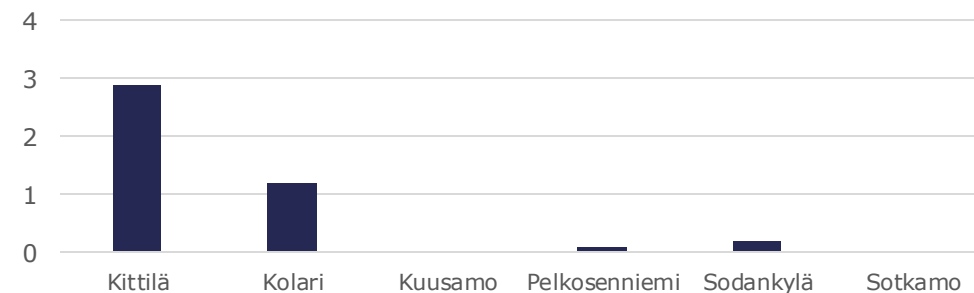
Kuolemaan johtaneissa maastoliikenneonnettomuuksissa yleisimmin kyseessä joko jäällä ajo sulaan tai suistuminen/ajoneuvon hallinnan menettäminen ja siitä seuraava törmäys esteeseen kuten puuhun.

Moottorikelkkailussa henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia sattuu tarkastelualueella eniten Kittilässä, jossa sattuu vuosittain keskimäärin noin kolme henkilövahinkoon johtavaa moottorikelkkaonnettomuutta. 10 vuoden tarkastelujaksolla Kuusamossa ja Sotkamossa ei ole sattunut ainuttakaan henkilövahinkoon johtanutta moottorikelkkaonnettomuutta.

Kuolemaan johtaneet maastoliikenneonnettomuudet
2014-2023

Moottorikelkkojen henkilövahinkoon johtaneet
onnettomuudet kunnittain
Keskiarvo 2014-2023

2.3. Matkailijakysely

Matkailijakyselyn perusteella matkailukeskuksissa liikutaan yleisimmin omalla autolla (88 %*), kävellen (73 %*) tai pyörällä (41 %*). Matkailukeskuksista Ylläs erottuu muista selkeästi muista alueista korkeampana joukkoliikenteen käyttönä. Ylläksellä joka kymmenes vastaaja (11 %*) kertoi liikkuvansa joukkoliikenteellä kun muissa matkailukeskuksissa luvut olivat 3-5 % vastaajista. Pyöräily valitaan kulkutavaksi useimmiten Ylläksen tai Vuokatin alueilla ja kävely on kaikista suosituinta Ylläksellä ja Pyhä-Luoston alueella.

Eri kulkumuotojen liikenneturvallisuuden arvioidaan olevan matkailukeskuksissa pääosin neutraalilla tai melko hyvällä tasolla. Yleisesti liikenneturvallisuuden taso koetaan matkailukeskuksista heikoimmaksi Levin alueella ja Levin alueella havaitaan matkailukeskuksista eniten epätoivottua liikennekäyttäytymistä. Vähiten epätoivottua toimintaa havaitaan Pyhä-Luoston alueella.

Muihin matkailukeskuksiin verrattuna Levillä nousee esiin erityisesti ylinopeudet. Ylinopeuksia havaitaan sekä autoliikenteessä, että moottorikelkkaliikenteessä. Levillä esiin nousee myös moottorikelkalla ajo muualla kuin sallituilla reiteillä sekä laduilla kävely ja pyöräily talviaikaan. Väärinpysäköinnin haasteita tavataan useimmiten Levin ja Rukan matkailukeskuksissa. Pyöräilyn ja kävelyn turvavälineiden käyttämättä jättäminen tunnistetaan haasteeksi etenkin Vuokatissa, jossa turvavälineiden käyttämättömyyttä havaitaan ”melkein aina”.

2.4 Yrityskysely

Yrityskyselyn mukaan erityyppisten matkojen turvallisuus koettiin pääpiirteissään erittäin tai melko hyväksi, mutta asiakkaiden kuljettaminen, tavarakuljetukset ja logistiikka sekä asiakastyöhön liikkuminen arvioitiin joidenkin vastaajien osalta myös huonoksi.

Vastaajat kertoivat havainneensa autoliikenteen ylinopeuksia, virheellistä pysäköimistä, ladulla kävelyä ja pyöräilyä sekä pyöräilyn ja kävelyn turvavälineiden, kuten heijastimen tai pyöräilykypärän käyttämättä jättämistä.

Nykyisiä käytäntöjä liikenneturvallisuuden parantamiseksi yrityksissä oli vastaajien mukaan erityisesti asiakkaiden ohjeistaminen, oman tontin turvalliset liikennejärjestelyt ja yrityksen ajoneuvojen kunnosta huolehtiminen. Kaikkein vähiten varmistettiin asiakkaiden liikennesääntöjen tuntemusta tai hyödynnettiin valmista liikenneturvallisuusmateriaalia Liikenneturvalta tai pelastuslaitokselta.

Liikenneturvallisuustyön toteuttamisen tueksi yrityksissä kaivattiin yhteistyötä muiden yritysten tai alueen toimijoiden kanssa, valmiita viestintämateriaaleja sosiaalisen median kanaviin ja painettuja esitteitä.

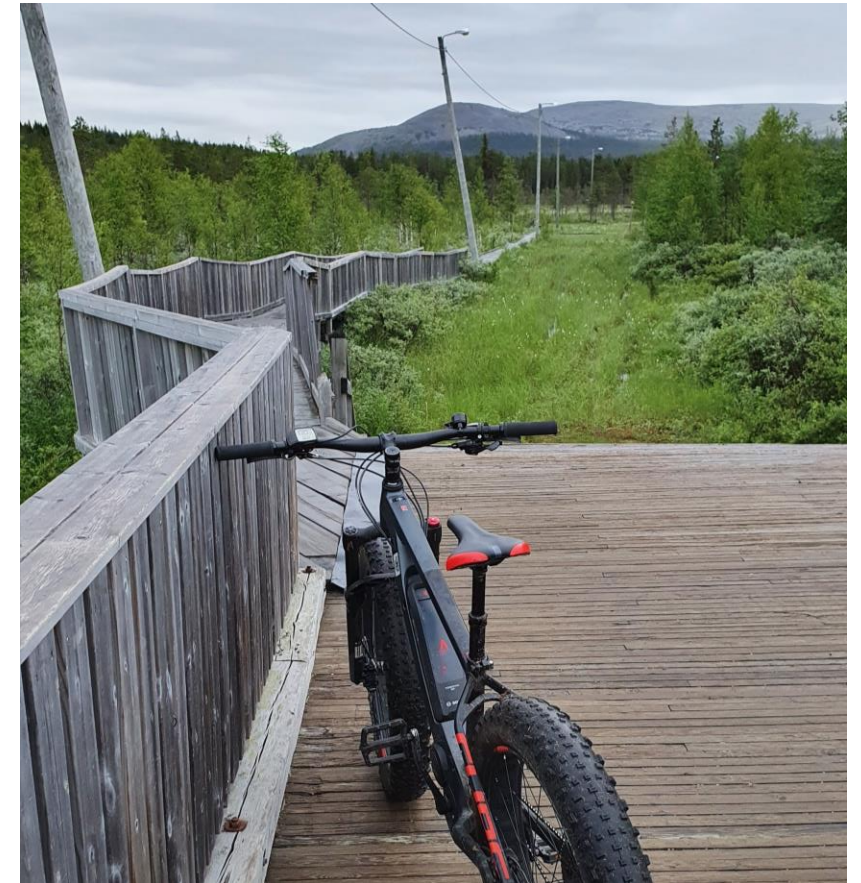
2.5 Kysely nuoria liikuttaville toimijoille

Nuoret saapuvat kyselyyn vastanneiden organisaatioiden toimintaan useimmiten polkupyörällä, kävellen tai vanhempien kyydillä, mutta myös mopo, julkinen liikenne ja kimpapakyydit ovat yleisiä kulkutapoja.

Kyselyyn vastanneista lähes 40 % kertoi havainneensa tai kuulleen nuorten kohtaavan vaaratilanteita matkalla organisaation toimintaan tai kotiin. Vaaratilanteet ovat esimerkiksi liittyneet nuorten ajoneuvojen ylikuormitukseen, mopoilla tai mönkijöillä aiheutuneisiin vaaratilanteisiin, puutteelliseen valaistukseen, näköesteisiin risteysalueilla, suojatieylityksiin, sekä tilanteisiin joissa nuoria lähestytään epäasiallisesti tilanteisiin, joissa he itse toimivat liikennesääntöjen vastaisesti.

Lähes kaikilla nuorten kanssa toimivilla organisaatioilla oli käytössään jotain keinoja nuorten turvallisemman liikkumisen edistämiseksi. Suosituimpia keinoja nykytilanteessa olivat keskustelut nuorten kanssa turvallisesta liikkumisesta, yhteiskuljetukset tai kulkemisen järjestäminen turvallisesti ja liikkumisen turvallisuuden huomioon ottaminen tapahtumien tai retkien suunnittelussa. Lähes puolet organisaatioista teki myös yhteistyötä koulun, kunnan tai muiden tahojen kanssa liikenneturvallisuuden edistämiseksi.

Vastaajat kertoivat, että voisivat parantaa nuorten liikenneturvallisuutta omaksumalla osaksi omaa toimintaansa erilaisiin kampanjoihin ja teemapäiviin osallistumisen, nuorten kanssa keskustelemisen liikkumisesta sekä ohjeistuksen ja perehdytyksen kulkureitteihin, kulkutapoihin ja liikkumisen turvallisuuteen.

2.6 Työpaja, Ylläs

Ylläksen työpaja järjestettiin Luontokeskus Kellokkaassa. Paikan päällä työpajaan osallistui kuusi edustajaa ja etänä yksi edustaja. Työpajassa oli edustajia sekä kunta-, yritys-, että järjestöpuolelta. Ylläksen työpajassa osallistujat pääsivät pohtimaan neljää alueelle valikoitua kysymystä. Työpajassa pohdittiin liikenneturvallisuuden lisäämistä viestinnän ja tiedottamisen keinoin sekä tunnistettiin liikenneympäristön kannalta tärkeimpiä kehittämiskohteita.

TYÖPAJAKYSYMYKSET			
Millä toimenpiteillä vaikuttaisitte ulkolaisten matkailijoiden liikennekäyttäytymiseen, jotta he tuntisivat Suomen liikenteen säännöt ja olosuhteet paremmin?	Millä liikennekasvatuksen ja viestinnän toimenpiteillä vaikuttaisitte moottorikelkkailijoiden turvallisuuteen?	Millä tiedotuksen ja valistuksen keinoilla voitaisiin vaikuttaa ajonopeuksiin ja liikenneturvallisuuteen alueelle tultaessa tai lähdettäessä ?	Mitkä ovat alueen liikenneympäristön kiireellisimmät tai tärkeimmät kehittämiskohteet?
• Laaja yleinen tiedottaminen esim. Visit Finlandin kautta ajatuksella mitä tulee tietää, jos suunnittelee matkaa Lappiin • Opastus auton vuokrauksen yhteydessä • Ulkolaisten turistien perehdytys, oppaat ja infoiskut • Opastus ennen vuokra-auton luovutusta • Talviajamisen opastus Ylläksen sivuille (valmis aineisto helposti löydettäväksi)	• Tiedotetaan matkailijoita heikoista jäistä ja reittien seuraamisen tärkeydestä erityisesti jäällä • Lisätään yleisesti tietoutta moottorikelkkailun riskeistä mm. matkailijoille (huomioitava kuitenkin, että kelkkailu on bisnestä eikä haluta pelotella asiakkaita pois) • Nopeusrajoittimet vuokra- ja safarikelkkoihin • Pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta • Hidasteet ennen teiden ylityksiä • Hoksautetaan kokeneita kelkkailijoita, että vastaan voi tulla kokemattomia kuskeja • Valo- ja sähkötolppien harusten näkyvöittäminen	• Raskaan liikenteen ajonopeuksien osalta yhteistyö alueen liikennöitsijöiden ja kuljetusyrittäjien kanssa • Nopeusnäyttötäulut muistuttaa ajonopeuksista kyliin saavuttaessa • Poliisin valvonta ja automaattivalvonnan lisääminen • Tienvarsitaulut Norjan tapaan (tai Turvallinen vt20) • Ajonopeuksien osalta ongelma esim. Tiurajärventie, jossa ajetaan kovaa eikä osata käyttää kohtaamispaikkoja	• Maisematie heikkokuntainen (reikäinen asfaltti, jyrkät asfaltin reunat, jkpp puute) • Kelkkareittien kunto ja tienylitykset, siirtymät reiteille • Jkpp-yhteys Ylläsjärven koululle • Eelin kaupan piha-alue • Pysäköinnin haasteet, kulkuväylien tukkeutuminen • Tunturitie kokonaisuutena, erityisesti Sivulantien risteys (liikennevalot) • Pyörätien jatkeet, väistämismuunnosmerkkien sijoittaminen • Tiestön kunnossapito • Äkäsentien kunto

2.6 Työpaja, Levi

Levin työpaja järjestettiin Hullu Porossa yhteisesti Levin liikennejärjestelmäsuunnitelman työpajan kanssa. Paikan päällä työpajaan osallistui kahdeksan henkilöä. Levin työpajassa osallistujat pääsivät kuulemaan molempien hankkeiden etenemisestä sekä pohtimaan liikkumiseen liittyviä teemoja: Levin saavutettavuutta, maankäytön kehittymistä, arkiliikkumista ja liikenneturvallisuutta. Alla työpajan liikenneturvallisuuden tulokset tiivistettynä.

TYÖPAJAKYSYMYKSET				
Mitä kautta tavoitetaan kotimaiset matkailijat ennen matkaa ja matkan aikana?	Entä ulkomaiset matkailijat?	Millä tavoin henkilöautoilun turvallisuutta (erityisesti ylinopeudet) voidaan parantaa?	Millä tavoin moottorikelkkailun turvallisuutta voidaan parantaa?	Millä tavoin moottorikelkkailun turvallisuutta voidaan parantaa?
Sähköposti, some, puhelin, alueorganisaatiot, majoitusliikkeet, verkkosivut	Matkanjärjestäjät, sähköposti, some ja someyhteistyö, puhelin, alueorganisaatiot, majoitusliikkeet, lentokone ja lentokenttä, jatkoyhteysbussit	Liikennevalvonta, QR-koodit vuokra-autoissa, modernit autot, liikennevalistus	Voisiko olla yhteisreittejä?	Ei vuokrakalustoa, vain opastettuja retkiä, ajokortti, liikennevalvonta, opetusavaimen käyttö, reiteille vaikeusluokitukset
Mitkä tahot voisivat tehdä viestintää liikenneturvallisuusteem oista?	Mitkä tahot voisivat parantaa liikenneturvallisuutta osana arjen työtä?	Millaista materiaalia paikalliset toimijat kaipaavat liikenneturvallisuustyön tueksi?	Millaista yhteistyötä tai muuta tukea paikalliset toimijat kaipaavat liikenneturvallisuustyöhön?	Jos Levin toimijat toteuttaisivat yhden yhteisen liikenneturvallisuuskampanjan, mikä sen aiheen tulisi olla?
Kunta, viranomaiset, alueorganisaatiot, Liikenneturva, autokoulu, taksi	Taksit, bussit ja kuljetusyhtiöt, poliisi, lentokenttä, alueorganisaatiot ja yrittäjät	Tauluja, visuaalisesti kivoja kuvia	Visit Levin järjestämä yritysten yhteinen koulutus, jossa jaetaan materiaalia, Visit Levin tuottama yhteinen materiaali	KV-matkailijoiden liikkuminen, esim. heijastimet ja ei kävellä autotiellä, vuokrateksteilleissä heijastavaa materiaalia, joka näkyy hausvasti esim. revontulikuivissa.

2.6 Työpaja Pyhä-Luosto (1/2)

Pyhä-Luoston työpaja järjestettiin Teamsin välityksellä. Työpajaan osallistui seitsemän henkilöä. Työpajassa pohdittiin laajasti liikenneturvallisuustyön ja viestinnän toteuttamista. Erityisteemana keskusteltiin ladulla kävelyn ja pyöräilyn vähentämisestä.

TYÖPAJAKYSYMYKSET (1/1)				
Miten parantaisit liikumisen turvallisuutta Pyhä-Luostolla	Millä tavoin ladulla kävelyä ja pyöräilyä voidaan vähentää?	Mitä kautta tavoitetaan kotimaiset matkailijat ennen matkaa ja matkan aikana?	Entä ulkomaiset?	Mitkä tahot voisivat parantaa liikenneturvallisuutta osana arjen työtä?
Pyhän kaupan pihan uudelleen järjestely, esteettömyyden kehittäminen	Isot kyltit, ohje mistä pääsee kävelemään, riittävät reitit kaikille kulkumuodoille kesällä ja talvella, talviopasteet, tietopaketti, opasteet risteyskohtiin ja reittien alkuun, viestintä verkossa ja oppaissa	Pyha.fi ja luosto.fi, majoituksen tarjoajat (mökin omistajat, Airbnb, Lomarengas), Visit-organisaatiot, somekanavat, alueen ja yritysten omat verkkosivut ja somekanavat, vuokrauspalvelut, kaupan ilmoitustaulu, asiakaskohtaamiset, reittikartat	Matkanjärjestäjät, verkkosivut (hakukoneoptimointi), Visit Lapland, Visit Finland, paikallisoppaat, majoituspalveluissa esim. printtinä	Yritykset, kunnat, Visit-organisaatio, kunnossapitourakoitsijat, asiakaspalvelijat, bussi- ja taksikuskit, Pyhä-Luosto vesi, hotellit, yhdistykset, Pyhän pyöräilijät ry, kyläyhdistykset, metsästysseurat

2.6 Työpaja Pyhä-Luosto (2/2)

TYÖPAJAKYSYMYKSET (2/2)				
Mitkä tahot voisivat tehdä viestintää liikenne-turvallisuusteemoista?	Millaista materiaalia paikalliset toimijat kaipaavat liikenne-turvallisuustyön tueksi?	Millaista yhteistyötä tai muuta tukea paikalliset toimijat kaipaavat liikenneturvallisuustyöhön?	Miten valmiita materiaaleja tai yhteistyötä tulisi kehittää?	Jos Pyhä-Luostolla toteutettaisiin yhteinen liikenneturvallisuuskampanja, mikä sen teema olisi?
Paikalliset yritykset omiin toimintoihin liittyen, visit-organisaatiot, yritykset, kunnat, koulut, oppilaitokset, pelastuslaitos, kaikki jollain tasolla ja valmiiden materiaalien tuella	Selkeät ja lyhyet materiaalit ja ohjeet, valmismateriaali nettiin ja someen, esitemateriaalit vuokra-autoihin ja busseihin jaettavaksi, eri kieliversiot, kartat, liittyen turvalliseen liikkumiseen, jokaisen oikeuksiin, autolla ajamiseen talvella. Paikallisille toimijoille ohjeistus mihin sesonkiluonteiset kyltit asennetaan ja kuka siitä vastaa.	Kunnan liikenneturvallisuusryhmä kutsuu toimijat ja asukkaat "yhden pöydän ääreen", infoa kansainvälisille matkailijoille talviturvallisuudesta ja ohjeet käytännön toteutukseen, tietoiskut suoraan yrityksille, hyvien käytäntöjen jakaminen muille, havainnollistavat videot, heijastinkampanjat	Materiaalien tiivistäminen, lyhentäminen, visualisoiminen ja tekeminen "sometettavammaksi", suora kontakti Liikenneturvasta yrityksiin, kyläyhdistysten suunnitelmiin valistusmateriaalia. Materiaalia on nykyisin paljon -> apuja oikeanlaisen materiaalin löytämiseen ja hyödyntämiseen. Voidaanko AVI:n tarkastuksiin liittää yritysten käytännöt liikenneturvallisuuden edistämiseksi?	TALVIAUTOILU. Myös turvalliset ladut, turvallinen moottorikelkkailu, talvipukeutuminen, jokaisella oma paikkansa, ladulla liikkuminen, kävelijöiden ja pulkkailun ohjaus, reittien lisääminen, opasteet ja kyltit kuntoon.

2.6 Työpaja, Ruka

Rukan työpaja järjestettiin Kuusamon kaupungintalolla. Paikan päällä työpajaan osallistui neljä edustajaa ja etänä kaksi edustajaa. Rukan työpajassa osallistujat pääsivät pohtimaan neljää alueelle valikoitua kysymystä. Mukana työpajassa oli edustajia kunta- ja yrityspuolelta.

Näiden kysymysten lisäksi työpajassa pohdittiin myös reitistöjen ylläpidon kustannuksia. Ratkaisuksi korkeisiin ylläpitokustannuksiin mietittiin reitistöjen käyttömaksuja rakennettuna palvelujen sisään. Lisäksi ylläpidon kustannukset tulisi havainnollistaa paremmin käyttäjille sekä lisätä tietoutta siitä miten esim. moottorikelkkaillessa ajotapa vaikuttaa reitin kulumiseen ja sitä kautta ylläpidon kustannuksiin.

TYÖPAJAKYSYMYKSET			
Millä toimenpiteillä vaikuttaisitte ulkolaisten matkailijoiden liikennekäyttämiseen, jotta he tuntisivat Suomen liikenteen säännöt ja olosuhteet paremmin?	Millä liikennekasvatuksen ja viestinnän toimenpiteillä vaikuttaisitte moottorikelkkailijoiden turvallisuuteen?	Millä toimenpiteillä edistäisitte jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvalaitteiden käyttöä?	Mitkä ovat alueen liikenneympäristön kiireellisimmät tai tärkeimmät kehittämiskohteet?
• Opastuksen kehittäminen (nettiopastus, monikielisyys) • Porokolareista tehdyn aineiston päivitys autoilijoille • Koulutusmateriaalin kehitys vuokraamoille (aiheena mm. talviolosuhteet, porot)	• Nuorille tilaisuus, jossa opastetaan turvallisesta kelkkailusta • Opastetaulut (sijaintitieto, pysy reitillä-kyltit, ohjeet turvalliseen ajoon ja opastus helpoille reiteille) • Turvallisuuspäivä toimijoille esim. TUKESin kanssa	• Hauskannäköiset heijastimet ja heijastavat tekstiilit • Oppaat ja majoitusyritykset voisi opastaa asiakkaita • Some-yhteistyö nuorten motivointiin • Pyörävuokraamoiden tehtäviin kertoa kypärän ja valojen käytöstä	• Vitostien alitukset • Salongin risteys • Joukkoliikenteen tulevaisuuden takaaminen • Jkpp-yhteydet mm. Rukajärventie • Pysäköintipaikkojen lisääminen myös tapahtumien aikana

2.6 Työpaja, Vuokatti

Vuokatin työpaja järjestettiin Sotkamon kunnanvirastolla. Paikan päällä työpajaan osallistui viisi henkilöä ja etänä yksi henkilö. Vuokatin työpajassa osallistujat pääsivät pohtimaan neljää erikseen alueelle valittua kysymystä. Työpajaan osallistui edustajia kunta-, koulutus- ja yrityspuolelta.

TYÖPAJAKYSYMYKSET			
Millä toimenpiteillä vaikuttaisitte ulkolaisten matkailijoiden liikennekäyttämiseen, jotta he tuntisivat Suomen liikenteen säännöt ja olosuhteet paremmin?	Miten edistäisitte julkisen liikenteen käyttöä alueella?	Millä toimenpiteillä edistäisitte jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden turvalaitteiden käyttöä?	Mitkä ovat alueen liikenneympäristön kiireellisimmät tai tärkeimmät kehittämiskohteet?
- Opasteiden käännöstyö - QR koodit matkailuyrityksille, mistä löytyy ohjeet miten liikutaan, pääväylät, talven erityispiirteet - Videon katsominen talviliikenteen erityispiirteistä ennen vuokra-auton saamista - Sähköinen kartta-alusta - Pyöräteiden kaistoitus (liikennemuotojen erottelu kaistamaalauksin) - Mikäli auto vuokrataan tulisi vuokraajan jakaa informaatiota tieolosuhteista ja liikennekäyttämisestä	- Sotkatin toiminnan kehittäminen (pidempi ajoaika iltaisin, reitin kehittäminen, kuljettajien kielitaitovaatimus) - Kiskobussiyhteys - Aikataulujen jakaminen laajemmin matkailuyrityksissä - Lentokenttäyhteys Kajaanista julkisella liikenteellä - Käännetään bussiaikataulut englanniksi - Piirretään kartta, jossa näkyy bussin reitti ja pysäkit - Charter-bussien osalta istuintaskuihin tietoa - Aikataulusuunnittelu mm. juna- ja bussiyhteyksien yhteensovittaminen solmukohdissa - Vuokatti News -lehti, joka jaetaan kansainvälisille matkailijoille (englanninkielinen infopaketti alueen tarjonnasta) - Vuokatin matkailun sivuille kuvattu saapuminen Vuokattiin julkisilla liikennevälineillä	- Pyöräilykypäriä lainattavaksi majoitusyrityksiin, joissa on pyöriä lainattavana - Majoitusyritysten vastuulla opastaa turvalaitteiden käytössä - Pyörävuokraamoiden tehtävä kertoa kypärän ja valojen käytöstä - Tiedotetaan matkailijoita heijastimista ym. Turva-asioista - Moottorikelkkailussa ei vuokrata kelkkoja yksityisille kokemattomille kelkkailijoille vaan ohjataan osallistumaan safareille - Kouluille kypärä- ja turvalaitekampanjoita - Treeneihin kypäräpakko pyöräilijöille - Jalankulkijoiden ohjaaminen -> kerrotaan missä voi kävellä turvallisesti	- Tapahtumien aikaisen pysäköinnin järjestäminen - Vuokatin keskuksen alueen jäsentely - Vuokatti - Kajaani välin pyörätie -> edistää pyörämatkailua - Lähireitit: Hiukan pitkospolku ja myös muut lähireitit - Pohjavaarantie, Hyvän Olon puoti, Katinkulta/S-Market hidastetöyssyt - Kulkeminen Vuokatti Huskylle muutoin kuin omalla autolla - Lidlin risteykseen liikennevalot - Pyörätie Nurmestielle Haapalan risteykseen asti - Vuokatinhovintielle pyörätie ja päällysteen uusiminen

2.7 Haastattelut, Ylläs

Ylläksellä haastatteluja järjestettiin kaksi, joihin molempiin osallistui yksi henkilö. Haastattelussa keskusteltiin Ylläksen liikenneturvallisuudesta yleisesti sekä pohdittiin alueen erityispiirteitä. Ylläksen liikenneturvallisuuden yleiskuvan nähtiin olevan kohtuullisen hyvällä tasolla. Alueelta tunnistetaan kuitenkin tiettyjä kipupisteitä, jotka konkretisoituvat etenkin sesonkiaikaan.

Haasteiksi alueella tunnistettiin mm. Tunturitien vilkas liikenne, latujen ja yleisten alueiden näkemien puute talviaikaan sekä alueen sisäisen liikkumisen haasteet. Sisäisen liikkumisen haasteet näkyvät eri tavalla sesonkina ja sesongin ulkopuolella. Sesongin aikaan haasteena on mm. täydet pysäköintialueet, vilkas autoliikenne ja Skibusin ruuhkaisuus. Sesongin ulkopuolella liikenne rauhoittuu, mutta samalla myös julkisilla liikkuminen vaikeutuu esimerkiksi SkiBusin toimiessa vain talvisesonkina.

Pyöräilyn osalta Ylläksellä on tehty paljon ja pyöräily onkin erityisen suosittua etenkin alueen asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa. Ylläksellä on panostettu pyöräilyn ympärivuorokautisuuteen sekä esimerkiksi alamäkipyöräilyyn. Vaikka alueella on hyvin tarjontaa pyöränvuokrauspalveluissa voi sesonkiaikaan pyörän vuokraaminen olla jopa haastavaa.

Liikenneturvallisuusviestinnän osalta haastatteluissa nostettiin esiin monikielisyys. Tärkeiksi kohderyhmiksi liikenneturvallisuusviestinnälle tunnistettiin lapset ja nuoret, ulkolaiset matkailijat, vuokrausyrittäjät ja kausityöntekijät.

2.7 Haastattelut, Levi

Levillä järjestettiin yksi ryhmähaastattelu, johon osallistui kolme henkilöä. Haastattelussa keskusteltiin onnettomuusanalyysissä ja kyselyissä esiin nousseista asioista, peilattiin niitä paikalliskokemukseen ja pohditiin tulosten taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Kittilän suhteellisen suuren moottorikelkkaonnettomuusmäärään arvioitiin vaikuttavan reittien suuri määrä kunnan alueella sekä matkailun myötä kokemattomien kuljettajien määrä. Joillekin matkailijoille Levi on myös kohde, johon tullaan hurjastelemaan moottorikelkoilla. Moottorikelkoilla ajetaan kielletyillä alueilla osin siksi, että omasta pihasta ei ole valmista reittiä eikä moottorikelkan kuljettamista mahdollistava peräkärä välttämättä ole mukana.

Levin kyselytuloksissa korostui maastopyöräily kielletyllä alueilla. Haastattelussa pohdittiin, että koska Levillä ei juurikaan ole kesäaikaan pyöräilyä kiellettyjä reittejä, näkyykö vastauksissa vastaajien tietämättömyys ja turhautuminen siitä, että yhteiskäyttöreiteillä esiintyy myös pyöräilyä. Talvisin laduilla ja moottorikelkkareiteillä pyöräily on kielletty ja ladulla kävelyä ja pyöräilyä tapahtuu paljon. Tämä koetaan suurena haasteena.

Levin nykyisiksi kehittämistarpeiksi tunnistettiin joukkoliikenteen kehittämispaine ja pysäköintipaikkojen vähäinen määrä suhteessa sesonkiaikojen liikkujamääriin. Pysäköintipaikkojen tarpeeseen vaikuttaa laskettelijoiden suuri määrä Levillä: laskettelijoiden on päästävä tiettyyn pisteeseen, kun taas maastohiihtäjät voivat lähteä suksille useammasta eri pisteestä, parhaimmillaan mökin pihasta. Ajanviettotapa vaikuttaa myös kävelyhalukkuuteen: laskettelumonot jalassa on vaikeampi kävellä kuin hiihtomonoilla. Lisäksi Levin asiakasprofiili saattaa olla hieman autopainotteisempaa kuin muissa matkailukeskuksissa.

Infrastruktuurin kannalta haasteellisiksi paikoiksi tunnistettiin muun muassa Hissitien ruuhkaisuus sekä kapean Hossantien haastavat olosuhteet jalankulkijoille ja pyöräilijöille etenkin talvella. Lisäksi Kittilä-Levi -välillä on liikkumistarvetta, mutta erityisesti pyöräliikenteen olosuhteet ovat heikot johtuen puuttuvasta pyörätiestä, kapeasta pientareesta ja jossain määrin autojen ajokäyttäytymisestä.

Viestintämateriaalien osalta haastattelussa pohdittiin, miten yleisesti käytettävissä olevia viestintämateriaaleja (mm. Liikenneturvan) saataisiin "leviläistettyä". Liikenneturvan toiminta esimerkiksi autovuokraamojen kanssa koettiin tehokkaaksi.

2.7 Haastattelut, Pyhä-Luosto

Pyhä-Luostolla järjestettiin yksi ryhmähaastattelu, johon osallistui yhteensä neljä henkilöä sekä Pyhän että Luoston puolelta. Haastattelussa keskusteltiin onnettomuusanalyysissä ja kyselyissä esiin nousseista asioista, peilattiin niitä paikalliskokemukseen ja pohditiin tulosten taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Kyselyssä oli noussut esiin pyöräilyn vähäinen määrä suhteessa kävelyyn ja autoliikenteeseen. Syiksi pohdittiin sitä, että palvelut ovat hyvin saavutettavissa jalan, jolloin tarve asiointipyöräilylle on vähäisempi. Lisäksi maastopyöräily on Pyhä-Luostolla vasta nostamassa päätään isommassa mittakaavassa. On syytä varmistua siitä, että pyöräilyn rakenteet ovat kunnossa tulevaa buumia varten. Henkilöautoilun suuren määrän arvioitiin johtuvan siitä, että julkisen liikenteen mahdollisuudet ovat alueella heikot. Erityisesti vapaa-ajan asukkaiden suuri henkilöauto-osuus kertoo siitä, että Pyhä-Luostolle on helpointa tulla omalla autolla.

Sesonkihuippuina on eniten kansainvälisiä asiakkaita, jotka liikkuvat kävellen tai charter-busseilla. Sen vuoksi sesonkiaikoina ei esiinny merkittävästi ruuhkia. Osa kansainvälisistä matkailijoista kuitenkin vuokraa autoja, ja niiden liikkuminen voi olla arvaamatonta: saatetaan kääntyä ladulle tai pysähtyä yllättäen tielle. Myös charter-bussit voivat pysähtyä erikoisiin paikkoihin, jolloin bussin ympäristössä

liikkuvat suuret matkailijamäärät voivat aiheuttaa liikenneturvallisuusriskin. Pyhä-Luostolla on tunnistettu, että linja-autojen pitkäaikaispysäköintiin eikä matkailijoiden tuomiseen ei ole riittävästi alueita. Erityisesti päättyvät tiet ja tunturinrinteiden jyrkät ja mutkaiset tiet ovat haastavia.

Kansallispuiston reiteistä suurin osa on nykyisin sallittu pyöräilijöille. Aiemmin ne olivat varattu vain kävelijöille, eikä yhteiskäyttöön ole vielä täysin totuttu. Kovalla vauhdilla ajavien pyöräilijöiden on koettu aiheuttavan turvattomuutta. Ladulla kävely ja pyöräilyn koettiin haasteeksi Pyhä-Luostolla. Erityisesti matkailijoiden opastukseen tulisi kiinnittää huomiota. Syynä voivat olla sekä osaamattomuus että piittaamattomuus.

Pyhä-Luoston alueen liikenneturvallisuusongelmat ovat hyvin nousseet esiin kyselyissä sekä Pelkosenniemen liikenneturvallisuustyöryhmän kokouksessa. Näiden lisäksi haastattelussa nostettiin esiin Pyhältä kävely Kultakeronkadun ali menevässä tunnelissa, jossa hiihtäjillä voi olla kovat nopeudet.

2.7 Haastattelut, Ruka

Rukalla haastatteluja järjestettiin yksi, johon osallistui kaksi henkilöä. Haastattelussa keskusteltiin Rukan liikenneturvallisuudesta yleisesti sekä pohdittiin alueen erityispiirteitä. Rukan ydinaluetta kuvailtiin kompaktiksi alueeksi, jossa pieneen tilaan on pakkautunut paljon eri toimintoja ja toimijoita. Alue on kehittynyt paljon, mutta alueen liikenneinfra on jäänyt kehityksestä jälkeen. Jatkossa Rukan alueen oletetaan jatkavan kehittymistä ja houkuttelevan yhä enemmän matkailijoita sekä mahdollisesti kaavoituksen edetessä myös vakituisia asukkaita alueelle.

Keskeisten alueiden tilanpuutteen ja liikenneturvallisuuden vuoksi aikaisemmissa selvityksissä ja kehityshankkeissa on noussut esiin tarve siirtää liikkumista yksityisautoilusta enemmän muihin liikkumismuotoihin kuten pyöräilyyn ja kävelyyn. Kuitenkin pyöräilyn ja kävelyn yhdeksi houkuttelevuuden varjopuoleksi tunnistetaan alueen korkeuserot.

Rukan haastattelussa kuten muissakin haastatteluissa esiin nousi sesonkiaikojen haasteet. Sesonkiaikaan erityisesti pysäköinnin haasteet ja latujen tallominen tulevat näkyväksi. Haastattelussa keskusteltiin myös turvallisesta moottorikelkkailusta. Esiin nousi erityisesti opastuksen ja reitistön laadun merkitys osana moottorikelkkailua. Rukan/Kuusamon nykyinen opastus on aikansa kuva ja tulevan vuosikymmenen aikana tahtotilana on kehittää moottorikelkkailun opastusta eteenpäin. Myös reitistöstä itsestään halutaan turvallisempi ja tasalaatuisempi. Jatkossa ajatuksena on kehittää reitistöä vakioidummaksi mm. reittitoimitusten kautta.

2.7 Haastattelut, Vuokatti

Vuokatissa haastatteluja järjestettiin yhteensä kaksi, joihin osallistui molempiin yksi henkilö. Haastattelussa keskusteltiin Vuokatin liikenneturvallisuudesta yleisesti sekä pohdittiin alueen erityispiirteitä. Haastatteluiden mukaan Vuokatin liikenneturvallisuuden yleiskuvan nähdään olevan hyvällä tasolla. Alueelta löytyy paljon turvallisuutta lisääviä alikulkukäytäviä sekä pyöräteitä.

Haastatteluissa keskeisenä teemana esiin nousi Vuokatin pyöräilyolosuhteet. Alueella on panostettu pyöräilyyn mm. kunnostamalla maastopyöräreittejä, vuokrauspalveluilla sekä Katinkullassa mahdollistamalla pyörän käyttö osana loma-asunnon vuokraa. Viime vuosina kävelyä ja pyöräilyä on edistetty mm. Pysy reitillä sekä Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma -hankkeiden kautta.

Alueen haasteeksi haastatteluissa nousi pysäköinti etenkin isojen tapahtumien aikaan. Nykyinen pysäköinti-infrastruktuuri kestää normaalikäytön, mutta isot tapahtumat haastavat kapasiteettia. Muiksi haasteiksi Vuokatissa tunnistetaan retkeilyreittien pitköspuiden heikko kunto sekä ylinopeudet etenkin uusilla päällystetyillä teillä.

2.8 Matkailualueiden erityispiirteet

Kaikista matkailukeskuksista on koottu yhteenveto matkailualueen erityispiirteistä. Matkailualueiden erityispiirteiden koostamisessa on hyödynnetty tässä työssä kerättyjä lähtötietoja kuten kyselyitä ja haastatteluja. Erityispiirteet on jaettu yhdeksään teemaan ja eri teema-alueiden arvioinnissa on hyödynnetty havainnollistavia liikennevaloja seuraavin kriteerein:

Liikennevalojen kriteerit

- Teema vaatii huomiota tai matkailukeskusten vertailussa **keskiarvoa heikompi tulos.**
- Teema pääosin kunnossa tai matkakeskusten vertailussa **keskimääräinen tulos.**
- Teema kunnossa tai matkailukeskusten vertailussa **keskiarvoa parempi tulos.**

Ylläksen erityispiirteet 1/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Liikenne- käyttäytyminen		Kyselyn mukaan verrattuna muihin alueisiin Ylläksellä liikkuvien liikennekäyttäytyminen ei erotu hyvässä tai pahassa muista matkailukeskuksista.	Ylläksellä liikenneturvallisuuden kannalta epätoivotusta toiminnasta ylinopeudet autoliikenteessä ovat yleisimpiä.
Liikenne- turvallisuus		Muihin alueisiin verrattuna Kolarissa sattuu paljon moottorikelkkaonnettomuuksia. Yleisellä tasolla Ylläksen liikenneturvallisuuden arvioidaan olevan muihin alueisiin verrattuna hyvällä tasolla. Ainoastaan Moottorikelkkaliikenteen ja moottoripyörä- ja mopoliikenne arvioidaan muita matkailukeskuksia heikommaksi.	Kolarissa moottorikelkkaonnettomuuksia sattuu kaikista onnettomuuksista eniten. Liikenneturvallisuus ja tienylittäminen Tunturitiellä koetaan haastavaksi jalankulkijoiden toimesta.
Kävely		Kaikista matkailukeskuksista kävely on suosituinta Ylläksellä. Ylläksellä kävely on suosittu liikkumismuoto niin paikallisten kuin alueella vierailevienkin keskuudessa. Muissa matkailukeskuksissa matkailijat kävelevät huomattavasti vähemmän. Kävelyn olosuhteet Äkäslompolossa kauppakeskuksen ja Tunturitien alueella haastavat. Haasteena erityisesti Tunturitien ylitys kävelen.	Kävely on erityisen suosittu liikkumismuoto.
Pyöräily		Ylläksellä lähes puolet kyselyyn vastaajista kertoi pyöräilyn olevan yksi pääsääntöisistä liikkumistavoista. Ainostaan Vuokatissa useampi henkilö kuin Ylläksellä ilmoitti pyöräilyn yhdeksi pääsääntöiseksi liikkumistavakseen. Ylläksellä pyöräily on erityisen suosittua asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa. Pyöräilyn haasteena alueella on opastuksen puute ja talviaikaan pyöräily laduilla.	Ylläksellä on maastopyöräilyyn soveltuvia eri tasoisia pyöräilyreittejä 200 km. Ylläksen läpi kulkee kansallinen Arctic by Cycle -pyörävaellusreitistö.
Kulkutavat		Kyselyn perusteella muihin matkailukeskuksiin verrattuna joukkoliikenteen hyödyntäminen on selkeästi suosituinta Ylläksen alueella. Ylläksen alueella jopa joka kymmenes ilmoitti joukkoliikenteen pääsääntöiseksi liikkumistavaksi matkailukeskuksen alueella kun muilla alueilla vastaava luku oli vain 3-5 %.	Ylläkselle on hyvät julkiset yhteydet erityisesti talvikaudella. Kohteeseen pääsee junalla, bussilla ja lentäen. Alueella toimii sisäinen kattava Skibus liikenne päivittäin laskettelukauden ajan.

Ylläksen erityispiirteet 2/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Pysäköinti	 	Sesonkiaikaan Ylläksen alueella pysäköinnin haasteita. Erityisesti Jounin kaupan alueen, rinteiden alueen, Karilan alueen, Kesänkijärven alueen, Nililahentien alueen ja Ylläsjärven kaupan pysäköintialueet koetaan riittämättömiksi sesonkiaikaan. Frisbeegolfpuiston alueella pysäköintitilaa ei ole lainkaan, joka johtaa pysäköintiin tien varrelle.	Pysäköintialueiden kapasiteetti ei riitä sesonkiaikaan.
Maastoliikenne	 	Kolarin alueella on sattunut kymmenen vuoden tarkastelujaksolla matkailukeskuksista toiseksi eniten moottorikelkkailun henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia. Kolarin alueella ei ole sattunut viimeisen kymmenen vuoden aikana ainuttakaan mönkijöiden maastoliikenneonnettomuutta, kuten ei myöskään Kuusamossa tai Vuokatissa. Kyselyn perusteella alueella puutteita maastoreittien ja hiihtolatuksen merkitsemisessä. Muun muassa uuden käytön vuoksi moottorikelkkareittien kunnon koetaan olevan paikoin heikko.	Alueella sattuu keskimäärin hieman yli yksi moottorikelkkaonnettomuus vuosittain. Kyselyn mukaan moottorikelkkailun liikenneturvallisuus on Ylläksellä heikommalla tasolla kuin muissa matkailukeskuksissa.
Nuorten parissa toimivat	 	Nuorten parissa työskenteleville suunnatun kyselyn mukaan nuoret kokevat Ylläksellä vaaratilanteita liikenteessä mm. ohitustilanteissa, kun auto kulkee liian läheltä pyöräillessä. Myös ylityspaikat, ruuhkaisuus ja julkisen liikenteen puute tunnistetaan haasteeksi nuorille.	
Yritykset	 	Yrityskyselyn mukaan alueella toivotaan yhteistyötä liikenneturvallisuusasioissa muiden yritysten ja toimijoiden kesken. Liikenneturvallisuustyöhön toivotaan tukea myös viranomaisilta ja asiantuntijoilta. Liikenneympäristön osalta yrityksissä on tunnistettu kunnossapidon, suurien ajonopeuksien ja pysäköintitilan puutteen aiheuttamia turvallisuusriskejä.	

Levin erityispiirteet 1/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Liikenne-käyttäytyminen	● ● ●	Levillä liikennekäyttäytymisessä on useita kyselyssä esille nousevia ongelmia, ja niiden tilanne koettiin lähes poikkeuksetta huonommaksi kuin muilla matkailualueilla. Näitä ovat mm. tien ylittäminen muualta kuin suojatieltä, ylinopeudet autoliikenteessä ja moottorikelkkaliikenteessä, pysäköinti muualle kuin merkityille paikoille, laduilla kävely tai pyöräily ja moottorikelkalla ajo muualla kuin moottorikelkoille sallituilla reiteillä.	Tien ylittäminen muualta kuin suojatieltä, vaikka suojatie on käytössä, koettiin Levillä selvästi yleisemmäksi kuin muilla alueilla.
Liikenne-turvallisuus	● ● ●	Muihin matkailukeskuksiin verrattuna henkilöautoliikenteen ja joukkoliikenteen liikenneturvallisuus koetaan Levillä hieman heikompana. Kaikkia liikennemuotoja tarkasteltaessa Levin alueen liikenneturvallisuus koetaan yleisesti heikoimpana verrattuna muihin matkailukeskuksiin.	Moottorikelkkailun koetaan olevan melko turvallista, vaikka moottorikelkka-onnettomuudet ovat yleisin kulkumuoto henkilövahinko-onnettomuuksissa.
Kävely	● ● ●	Kävely on toiseksi suosituin liikkumismuoto Levillä. Se kuuluu 70 %:lla vastaajista yhdeksi pääsääntöisistä liikkumismuodoista. Kävely on suosittua etenkin paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa.	Alueita vertailtaessa kävelyn liikenneturvallisuuden koetaan olevan heikoimmalla tasolla juuri Levillä.
Pyöräily	● ● ●	Levillä pyörällä liikutaan melko vähän verrattuna muihin matkailualueisiin. Pyörällä liikkuvat pääasiassa asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat.	Levin alueella pyöräilyn liikenneturvallisuus jakaa muita alueita enemmän vastaajia, ja kolmannes Levin vastaajista arvioi pyöräilyn liikenneturvallisuuden vähintään melko huonoksi.
Kulkutavat	● ● ●	Levillä yleisin liikkumistapa on oma henkilöauto (92 % vastaajista). Verrattuna muihin matkailualueisiin Levillä henkilöautoa käytetään liikkumiseen eniten. Toiseksi yleisimpiä ovat kävely (70 %) ja pyöräily (36 %). Moottorikelkkailu on neljänneksi suosituin kulutapa Levillä (12 %, keskitasoa verrattuna muihin matkailualueisiin).	Levillä korostuu henkilöauton käytön yleisyys ja polkupyöräilyn vähäisyys.

Levin erityispiirteet 2/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Pysäköinti	● ● ●	Levillä isoksi haasteeksi kyselyn perusteella nousee pysäköintitilojen ahtaus ja ruuhkaisuus sekä väärin pysäköinti. Pysäköinnin haasteet kohdistuvat etenkin Sirkan palvelualueille.	
Maastoliikenne	● ● ●	Kymmenen vuoden tarkastelujaksolla (2014-2023) Kittilässä on tapahtunut kaksi kuolemaan johtanutta maastoliikenneonnettomuutta. Muihin alueisiin verrattuna Kittilässä liikennevakuutuksesta korvataan eniten moottorikelkkailun omaisuus- ja henkilövahinkoja. Onnettomuuksien tarkat sijainnit eivät ole tiedossa, joten ei ole varmaa, että ne kohdistuvat juuri Leville.	Moottorikelkkailussa henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia sattuu suunnittelualueella eniten Kittilässä, jossa tapahtuu vuosittain keskimäärin noin kolme henkilövahinkoon johtavaa moottorikelkkaonnettomuutta.
Nuorten parissa toimivat	● ● ●	Levin suurimmaksi haasteeksi nousi puutteellinen kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuri, sesonkiaikojen ruuhkaisuus ja puutteellinen julkinen liikenne. 24 % vastaajista kertoi kuulleensa nuorten kohdanneen vaaratilanteita matkalla toimintaan. Nuorten kohtaamat vaaratilanteet johtuivat muun muassa autoilijoiden piittaamattomuudesta suojatiestä sekä tuntemattomien lähestyminen.	
Yritykset	● ● ●	Levillä liikenneturvallisuushaasteita olivat erityisesti ylinopeudet autoliikenteessä, väärinpysäköinti ja laduilla kävely tai pyöräily talviaikaan sekä päihtyneenä ajaminen. Kehitystoiveina esitettiin erityisesti talviajokoulutusta ulkomaalaisille kuljettajille ja monikielistä ja näkyvää viestintää. Tarpeina tunnistettiin myös yritysten yhteistyö muiden toimijoiden kanssa, henkilöstön koulutus ja valmiit viestintämateriaalit.	

Pyhä-Luoston erityispiirteet 1/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Liikenne-käyttäytyminen		Kyselyn mukaan liikennekäyttäytyminen on Pyhä-Luoston alueella hyvällä tasolla lähes kaikilla kysytyillä osa-alueilla. Epätoivottuna käyttäytymisenä nousi alueella jonkin verran laduilla kävely tai pyöräily talviaikaan.	Pyhä-Luoston alueella koetaan liikennekäyttäytyminen pääasiassa hyväksi.
Liikenne-turvallisuus		Pyhä-Luoston alueella eri kulkumuotojen liikenneturvallisuuden on arvioitu olevan hyvällä tasolla. Vain joukkoliikenteen ja taksiliikenteen liikenneturvallisuus arvioitiin hieman muita keskuksia heikommaksi. Sen ei nähdä olevan erityisen hyvä, mutta ei erityisen huonokaan. Alueella suosituimmat liikkumismuodot koetaan turvallisiksi tavoiksi liikkua.	Pyhä-Luoston alueella tapahtuu huomattavan vähän tilastoissa näkyviä liikenneonnettomuuksia, ja alue myös koetaan turvallisuuden näkökulmasta parhaimmaksi.
Kävely		Pyhä-Luostolla kävellään paljon, 75 % kyselyyn vastanneista. Kävely on toiseksi suosituinta verrattuna hankkeen muihin matkailualueisiin. Etenkin alueen asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat suosivat kävelyä. Kävely myös koetaan pääasiassa turvallisiksi kulkumuodoksi alueella.	Kävelyn liikenneturvallisuus koetaan vertailtavissa kohteissa Pyhä-Luostolla parhaimmaksi.
Pyöräily		Kyselyn vastausten mukaan Pyhä-Luoston alueella pyöräillään vähemmän kuin Ylläksellä ja Vuokatissa, mutta melko saman verran kuin Levillä ja Rukalla (36 % vastaajista, muilla-alueilla 33-58%). Pyöräilyn liikenneturvallisuus koetaan vertailtavissa kohteissa Pyhä-Luostolla parhaimmaksi.	
Kulkutavat		Pyhä-Luoston alueella suosituin kulkutapa on henkilöauto ja toiseksi suosituin kävely. Moottorikelkkailu on alueella melko suosittua verrattuna muihin matkailukeskuksiin. Vain yksittäiset vastaajat kertoivat vuokra-auton, mopon, moottoripyörän, matkailuauton, joukkoliikenteen tai taksin olevan oma pääsääntöinen liikkumistapa.	Pyhä-Luostolla korostuvat muihin matkailualueisiin verrattuna kävelen, henkilöautolla ja moottorikelkalla liikkuminen

Pyhä-Luoston erityispiirteet 2/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Pysäköinti	● ● ●	Kyselyn mukaan väärin pysäköinti ei ole Pyhä-Luoston alueella haaste. Holiday Club Pyhän hotellin läheisyydessä todetaan kuitenkin olevan liian vähän pysäköintipaikkoja.	
Maastoliikenne	● ● ●	Kymmenen vuoden tarkastelujaksolla (2014-2023) Sodankylän alueella on tapahtunut yksi kuolemaan johtanut maastoliikenneonnettomuus (sijainti ei tiedossa). Pelkosenniemen puolella vastaavia onnettomuuksia ei ole tapahtunut. Henkilövahinkoon johtaneita moottorikelkkaonnettomuuksia on tapahtunut muutamia, mutta selvästi vähemmän kuin Kittilän ja Kolarin alueilla.	Kuntatasolla tilanne on parempi verrattuna Kittilän, Kolarin ja Kuusamon alueisiin.
Nuorten parissa toimivat	● ● ●	Nuorten liikenneturvallisuuden suurimpia haasteita olivat mm. turvalaitteiden käyttämättä jättäminen sekä riskikäyttäytyminen liikenteessä. (Vastaukset vain Luoston osalta.)	
Yritykset	● ● ●	Yritykset kokivat huolta kävelyn ja pyöräilyn väylien puutteesta erityisesti maanteillä sekä ulkomaalaisten matkailijoiden ja työntekijöiden osaamisesta talviolosuhteista liikkumiseen. Vuokra-autoilijoiden tieltä suistumiset ja heikko avunsaanti, sekä pulkkailu ja kävely ajoradoilla aiheuttavat toistuvia vaaratilanteita. Yritykset toivoivat erityisesti kävelyn ja pyöräilyn väylien lisäämistä, monikielisen talviohjeistuksen lisäystä ja nopeaa reagointia kunnossapidon ja valaistuksen puutteisiin.	

Rukan erityispiirteet 1/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Liikenne-käyttäytyminen		Kyselyn mukaan liikennekäyttäytyminen Rukalla on muihin alueisiin verrattuna pääosin neutraalilla tasolla. Kuitenkin muihin matkailukeskuksiin verrattuna Rukalla korostuvat moottorikelkkailuun liittyvät epätoivotut toimintatavat kuten ylinopeudet ja ajo muualla kuin sallituilla reiteillä.	Rukan alueella havaitaan paljon moottorikelkkailuun liittyviä epätoivottuja toimintatapoja kuten ylinopeuksia.
Liikenne-turvallisuus		Muihin alueisiin verrattuna Kuusamon alue ei erityisesti erotu liikenneonnettomuustilastoissa. Valtiella 5 Kuusamon ja Rukan välillä sattuu kuitenkin vuosittain hirvionnettomuuksia. Yleisellä tasolla Rukan liikenneturvallisuuden arvioidaan kyselyn mukaan olevan melko hyvällä tasolla. Eri kulkumuodoista heikoimmaksi arvioidaan joukkoliikenteen liikenneturvallisuus.	Kuusamon alueella onnettomuusluokissa korostuvat risteämisonnettomuudet.
Kävely		Kyselyn mukaan Rukalla kävellen liikkuminen pääsääntöisenä kulkumuotona on harvinaisempaa kuin muiden matkailukeskusten alueilla. Matkailijoista vain 44 % ilmoitti pääasialliseksi kulkutavakseen kävelyn, kun kaikkien matkailualueiden keskiarvo on 73 %. Rukalla kävelyn olosuhteet ovat kuitenkin hyvät niin RukaVillagen kuin Vuosselin puolella.	RukaVillagen ja Vuosselin välillä kulkee myös kävelijöille avoin gondolihissi, joka yhdistää alueet toisiinsa.
Pyöräily		Kyselyn mukaan pyörällä liikkuminen on Rukalla vähemmän suosittua verrattuna muihin matkailualueisiin. Kolmannes kyselyyn vastaajista kertoi omaksi pääasialliseksi kulkutavakseen pyöräilyn. Kuitenkaan yksikään alueen matkailija ei ilmoittanut pyöräilyä pääasialliseen kulkutavaksi.	Ruka-Kuusamon alueella on yhteensä 180 km viitoitettuja maastopyöräreittejä. Rukan läpi kulkee eurooppalainen EuroVelo 13 -reitti (Iron Curtain Trail).
Kulkutavat		Rukan alueella suosituin kulkumuoto on muiden matkailualueiden tavoin henkilöauto. Muihin alueisiin verrattuna Rukalla liikutaan hiukan enemmän moottorikelkalla, taksilla ja moottoripyörällä. Julkisen liikenteen osalta alue on hyvin saavutettavissa bussilla ja talviaikaan kohtuullisesti myös lentäen. Suoraa junayhteyttä alueelle ei ole.	Lähes joka viides kyselyyn vastaajista kertoi liikkuvansa Rukan alueella moottorikelkalla. Alueella kattava sisäinen skibus-liikenne.

Rukan erityispiirteet 2/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Pysäköinti	 	RukaVillagen alueella haasteita pysäköinnissä erityisesti väärinpysäköinnin osalta. Vuoselin puolella pysäköintitilaa käytössä enemmän.	Rukalla kattavasti sähköauton latauspisteitä ja mahdollisuus pysäköintiin parkkihallissa.
Maastoliikenne	 	Kymmenen vuoden tarkastelujaksolla (2014-2023) Kuusamon alueella on sattunut kolme kuolemaan johtanutta maastoliikenneonnettomuutta, joka on muihin alueisiin verrattuna hiukan enemmän. Muihin alueisiin verrattuna Kuusamossa liikennevakuutuksesta korvataan paljon moottorikelkkailun omaisuus- ja henkilövahinkoja.	Kyselyn mukaan moottorikelkkaliikenteen liikenneturvallisuus arvioidaan melko hyvälle tasolle. Alueella on kattava 270 km pituinen latureitistö.
Nuorten parissa toimivat	 	Nuorten parissa työskenteleville suunnatun kyselyn mukaan kuten muillakin matkailualueilla myös Rukalla talviolosuhteet, julkisen liikenteen puute ja turvalaitteiden käyttämättömyys ovat suurimpia liikenneturvallisuuden haasteita nuorille. Liikenteessä vaaratilanteita nuorten keskuudessa aiheuttaa myös ylisuuri henkilömäärä autossa, mopoautossa ja pyörällä.	
Yritykset	 	Yrityskyselyn mukaan Rukan alueen yritykset toivovat liikenneturvallisuustyölle tukea tai yhteistyötä viranomaisten tai asiantuntijoiden kanssa. Liikenneturvallisuusviestinnän osalta yritykset toivovat valmista viestintämateriaalia. Liikenneympäristön osalta yritykset ovat saaneet palautetta reitti- ja tieopasteiden kunnosta ja laadusta sekä hiihtolatujen valaistuspuutteista.	

Vuokatin erityispiirteet 1/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Liikenne-käyttäytyminen		Kyselyn perusteella Vuokatin alueella liikennekäyttäytyminen on muihin alueisiin verrattuna melko neutraalilla tai hyvällä tasolla. Liikenneturvallisuuden kannalta epätoivotuista tavoista pyöräilyn ja kävelyn turvavälineiden kuten kypärän, valojen tai heijastimien käyttämättömyys on Vuokatissa yleisempää kuin muissa matkailukeskuksissa.	Matkailukeskus sijaitsee aivan asutuksessa kiinni.
Liikenneturvallisuus		Kyselyn mukaan Vuokatin liikenneturvallisuuden arvioidaan olevan pääosin melko hyvällä tasolla. Kulkuneuvoista heikoimmaksi liikenneturvallisuus arvioidaan mopoilussa ja moottoripyöräilyssä sekä moottorikelkkailussa.	Yleisin onnettomuustyyppi henkilövahinko-onnettomuuksissa yksittäisonnettomuus. Kuikkalammentien ja Pohjanvaarantien liittymäalueella sattunut paljon liikenneonnettomuuksia viimeisen viiden vuoden aikana.
Kävely		Vuokatin alueella kävellen liikkuminen on suosituinta alueen vakituisten asukkaiden joukossa. Kaikkien matkailualueiden keskiarvoon verrattuna Vuokatissa matkailijat ja vapaa-ajan asukkaat liikkuvat pääsääntöisesti harvemmin kävellen.	Alueella hyvät kävelyreitit, mutta välimatkat kohteiden välillä voivat olla kävellen pitkiä.
Pyöräily		Kyselyn mukaan pyöräily pääsääntöisenä liikkumismuotona on Vuokatin alueella selkeästi suositumpaa verrattuna muihin matkailukeskuksiin. Vuokatin alueella lähes 60 % ilmoitti pyöräilyn yhdeksi pääsääntöiseksi liikkumistavakseen. Pyöräily on suosittua erityisesti alueella asuvien keskuudessa, mutta verrattuna muihin alueisiin Vuokatissa pyöräily on selkeästi suosittua myös matkailijoiden keskuudessa.	Alueelta löytyy useita reittejä eritasoisille pyöräilijöille. Katinkullassa jokaisella loma-asunnolla on omat pyörät ja myös hotelleissa on lainapyöriä.
Kulhutavat		Vuokatin alueella suosituin kulkutapa on henkilöauto ja toiseksi suosituin kävely. Muihin matkailukeskuksiin verrattuna pyöräily on Vuokatin alueella erityisen suosittua, kun taas matkailuautolla liikkuminen alueella on harvinaista. Vuokatin alueella on melko kattava jkpp-verkko, joka soveltuu myös rullahiihtoon. Alueelle mahdollista saapua Kajaanin kautta lentäen ja junalla. Alueella paikallisliikenteen bussiliikennettä sekä reittiyhteyksiä. Alueen toiveena tulevaisuudessa on saada sähköistys junaradalle, jotta saapuminen rautateitse olisi mahdollista suoraan Sotkamoon.	Osa kansainvälisistä matkailijoista saapuu alueelle Oulun kautta.

Vuokatin erityispiirteet 2/2

Teema	LV	Miten eroaa muista alueista	Erityispiirre
Pysäköinti	● ● ●	Kyselyssä väärinpysäköinti ei noussut kovin suureksi haasteeksi Vuokatin alueella. Sesonkiaikaan Vuokatinrinteillä ja Katinkullassa pysäköintipaikan löytäminen voi kuitenkin olla haastavaa. Myös isompien tapahtumien sekä ensilumenladun aikaan pysäköinti voi olla haastavaa ja autoja pysäköidään jopa kantatien varrelle.	Alueella paljon isoja tapahtumia, jotka kuormittavat hetkellisesti pysäköintikapasiteettia.
Maastoliikenne	● ● ●	Sotkamon alueella ei ole sattunut kymmenen vuoden tarkastelujaksolla ainuttakaan kuolemaan johtanutta maastoliikenneonnettomuutta. Muihin alueisiin verrattuna Sotkamossa korvataan liikennevakuutuksesta vähän tiestön ja pysäköintialueiden ulkopuolella sattuneita moottorikelkkailun omaisuus- ja henkilövahinkoja.	Sotkamon alueella maastoliikenteen onnettomuudet ovat harvinaisia. Sotkamon alueella on maksullisia kelkkareittejä ja -uria noin 250 km.
Nuorten parissa toimivat	● ● ●	Nuorten parissa työskenteleville suunnatun kyselyn mukaan kuten muillakin matkailualueilla myös Vuokatissa talviolosuhteet, julkisen liikenteen puute ja turvalaitteiden käyttämättömyys ovat suurimpia liikenneturvallisuuden haasteita nuorille. Vuokatissa nuorille suunnattuun toimintaan/harrastustoimintaan saavutaan useimmiten pyörällä tai vanhempien kyydillä.	
Yritykset	● ● ●	Yrityskyselyn mukaan Vuokatin alueen yritykset toivovat yhteistyötä muiden alueen yritysten ja toimijoiden kanssa. Liikenneturvallisuusviestinnän osalta yritykset toivovat valmista viestintämateriaalia.	
Muuta		Urheiluopisto näkyy alueen liikenteessä. Alueella harjoitellaan paljon myös katualueella ja hyödynnetään jalankulun ja pyöräilyn verkkoa erityisesti sulanmaan aikaan. Vuokatissa järjestetään kattavasti erilaisia urheilutapahtumia.	

3. Liikenneturvallisustyön toimintamallit eri toimijoille

3. Liikenneturvallisuuustyön materiaalien kuvaus

Monet eri tahot tuottavat laadukasta aineistoa matkailualueiden liikenneturvallisuuustyön tueksi. Materiaali sisältää sekä valmiita esitteitä, sosiaalisen median materiaalia että muuta viestintäaineistoa, jota voidaan jakaa sellaisenaan matkailijoille ja matkailutoimijoiden viestintäkanavissa. Lisäksi aineisto sisältää ohjeistuksia ja toimintamalleja, joita matkailualueiden toimijat voivat hyödyntää parantaessaan liikkumisen turvallisuutta.

Seuraavilla sivuilla esitetty aineisto on koottu kahteen osioon: ensin esitellään Liikenneturvan tuottama aineisto, ja jälkimmäisessä osiossa muiden organisaatioiden tuottamaa aineistoa. Lisäksi aineistoista on nostettu tarkempaan esittelyyn muutamia esimerkkejä.

3.1. Liikenneturvallisuuustyön ohjeistukset ja materiaalit, Liikenneturva 1/2

Aihe	Lyhyt kuvaus	Kieliversiot	Linkki aineistoon
Liikkuminen Suomessa eri kulkutavoilla	Tips for travellers driving, walking or cycling in Finland, kooste ja sosiaalisen median materiaalia	Englanti	Liikenneturva.fi: Tips for travellers driving, walking or cycling in Finland
Pyöräileminen Suomessa	Cycling in Finland: opas ja esitysaineisto pyöräilemisestä Suomessa	Englanti	Liikenneturva.fi: Cycling In Finland
Käveleminen Suomessa	Finland on foot – advice and road rules for visitors: opas ja esitysaineisto Suomessa kävelemisestä	Englanti	Liikenneturva: Finland on foot
Sähköpotku-lautailu Suomessa	Renting an e-scooter? Yhden sivun opas sähköpotkulautailuun Suomessa	Englanti	Liikenneturva.fi: E-scooter in Finland
	Ride right – tips for safe e-scooter use. Tiivis kuvaus sähköpotkulautailun säännöistä ja ohjeista	Englanti	Liikenneturva.fi: Ride right
Ajaminen Suomessa	Driving in Finland: opas ja esitysaineisto autoilusta Suomen oloissa	Englanti	Liikenneturva: Driving in Finland
	Autolla Suomessa -esite sisältää autolla liikkumisen tärkeimmät asiat. Kaksipuoleisessa esitteessä on autolla liikkumisen tärkeimmät asiat helposti tulostettavassa ja jaettavassa muodossa. Esite on tarjolla kahdeksalla eri kielellä.	Suomi, englanti, venäjä, espanja, italia, ranska, japani ja kiina	Liikenneturva.fi: Autolla Suomessa
Talviautoilu	The key do's and don'ts of driving in Finland in winter, tulostettava A4-kokoinen esite	Englanti	Liikenneturva.fi: Driving in Finland in winter

3.1. Liikenneturvallisustyön ohjeistukset ja materiaalit, Liikenneturva 2/2

Aihe	Lyhyt kuvaus	Kieliversiot	Linkki aineistoon
Vaikeat ajo-olosuhteet	Tietoa vaikeissa keliolosuhteissa ajamiseen	Suomi	Liikenneturva.fi: Talviset ja vaikeat ajo-olosuhteet
		Englanti	Liikenneturva.fi: Difficult driving conditions
Moottorikelkkailu	Tietoa moottorikelkkailun säännöistä ja turvallisuudesta	Suomi	Liikenneturva.fi: Turvallisesti moottorikelkalla maastossa
		Englanti	Liikenneturva.fi: Tips for safe snowmobiling
Info-tv -materiaalit	Infonäyttöihin sopivaa materiaalia monista liikenneturvallisuuteen liittyvistä teemoista, kuten moottorikelkkailusta	Suomi, englanti, ruotsi	Info-tv -materiaalit Flickr
Sosiaalisen median materiaalit	Sosiaalisen median materiaaleja monista liikenneturvallisuuteen liittyvistä teemoista, suunnattu erityisesti matkailijoille.	Englanti	Safety Tips for tourists Flickr
Sosiaalisen median materiaalit	Sosiaalisen median materiaaleja monista liikenneturvallisuuteen liittyvistä teemoista, kuten moottorikelkkailusta ja porokolareista.	Suomi	Somekuvia ajankohtaisista liikenneaiheista Flickr
Nuorten liikkuminen	Turvallisesti harrastuksiin –opas. Vinkkejä harrastuksiin liittyviin matkoihin erityisesti ohjaajille ja valmentajille.	Suomi	Liikenneturva.fi: Turvallisesti harrastuksiin

Autolla Suomessa -esite

Autolla Suomessa –esitteeseen on poimittu tärkeimmät asiat Suomessa autoiluun. Esite ohjeistaa muun muassa autoilun turvavälineiden käyttöön, talviautoiluun, vaikeisiin ajo-olosuhteisiin sekä oikealla reitillä pysymiseen.

Kaksipuoleinen A4-esite on helppo tulostaa ja jakaa matkailijoille esimerkiksi majoituspalveluissa, ohjelma- ja vuokrauspalveluissa sekä infopisteissä. Esite on saatavilla kahdeksalla eri kielellä: suomeksi, englanniksi, venäjäksi, espanjaksi, italiaksi, ranskaksi, japaniksi ja kiinaksi.

Kuva: Liikenneturva.fi

Kenelle: Kaikille matkailijoita kohtaaville toimijoille

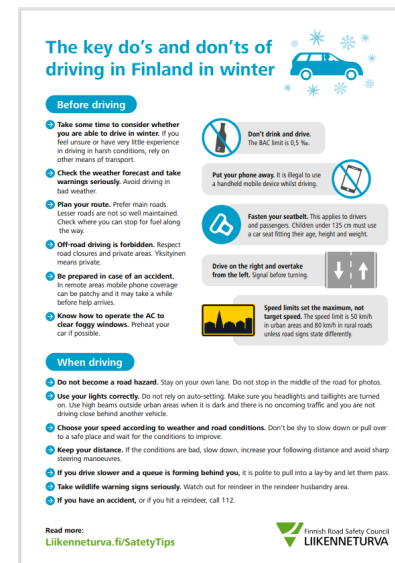
Linkki aineistoon:
[Liikenneturva.fi](https://liikenneturva.fi)

Kieliversiot:
Suomi, englanti, venäjä, espanja, italia, ranska, japani ja kiina

Talviautoilun esite

Englanninkielinen talviautoilun esite kokoaa yhdelle sivulle tärkeimmät talvella huomioon otettavat asiat. Esite on helppo tulostaa ja jakaa matkailijoille.

Esite on saatavilla englanninkielisenä.

Kuva Liikenneturva.fi

Kenelle: Kaikille matkailijoita kohtaaville toimijoille

Linkki aineistoon:
[Liikenneturva.fi](https://liikenneturva.fi)

Kieliversiot:
Englanti

Turvallisesti harrastuksiin -esite

Turvallisesti harrastuksiin -esitteessä on kuvattu vinkkejä turvallisten harrastusmatkojen tekemiseen. Opas on suunnattu ohjaajille ja valmentajille.

Opas sisältää ohjeita yhteisten pelisääntöjen laatimiseen, harrastusmatkojen ottamiseksi osaksi harjoittelua, kypäräkäyttöön, yhteisten matkojen tekemiseen ja liikenneonnettomuustilanteissa toimimiseen sekä muistilistan harrastusmatkojen turvallisuuden parantamiseen. Oppaan voi tulostaa yhtenä kaksipuoleisena A4:na.

Kuvat: Liikenneturva.fi

Kenelle: Nuorten harrastusten ja valmentamisen parissa työskenteleville

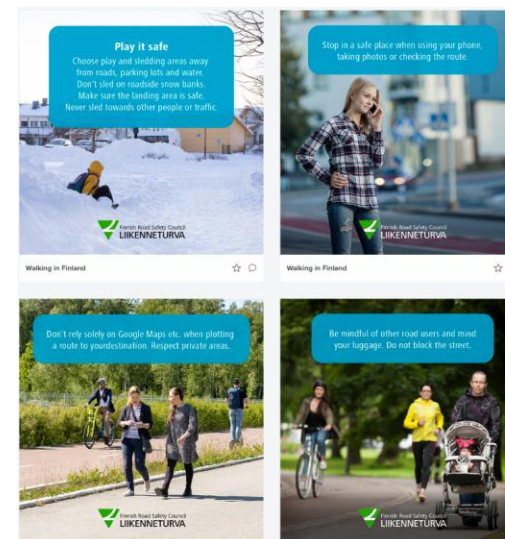
Linkki aineistoon:
[Liikenneturva.fi](https://liikenneturva.fi)

Kieliversiot:
Suomi

Viestintämateriaali sosiaaliseen mediaan

Liikenneturvan Flickr-tilillä on kuvamateriaalia ja sosiaaliseen mediaan sopivia valmiita julkaisukuvia, joita saa käyttää viestinnässä. Lähteenä tulee mainita Liikenneturva.

Laajaan kuvapankkiin on koottu oma osa-alueensa matkailuun liittyville materiaaleille. Aineisto on englanninkielistä ja sisältää aiheita autoilusta pulkkailuun ja heijastimista pyöräilyyn.

Kuvat: Liikenneturva.fi

Kenelle: Kaikille viestijöille, joiden kohderyhmänä ovat kansainväliset matkailijat

Linkki aineistoon:
[Flickr.com](https://www.flickr.com/photos/liikenneturva/)

Kieliversiot:
Englanti

3.2. Liikenneturvallisuuustyön ohjeistukset ja materiaalit, muut tahot 1/2

Aihe	Lyhyt kuvaus	Kieliversiot	Linkki aineistoon
Reitit ja opastaminen	REILA-hankkeessa luotu ohje maastoreittien opastukseen	Suomi	Blogi.eoppimispalvelut.fi
Matkailun turvallisuus	Turvallisuuustyökaluja majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalvelutoiminnan riskienhallintaan	Suomi, englanti	Blogi.eoppimispalvelut.fi
	Yleistietoa turvallisesta matkailusta Lapissa	Suomi, englanti, espanja, italia, ranska, saksa, kiina	Pelastustoimi.fi
Autolla liikkuminen Suomessa	Yleistietoa mm. hyväksytyistä ajoneuvoista, lapsen kuljettamisesta, auton lastaamisesta, liikennemerkeistä	Englanti	Autoliitto.fi
	Yleistietoa liikenteestä Suomessa mm. autonvuokraus, nopeusrajoitukset, valojen käyttö, eläimet	Englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, italia, kiina, japani	Visitfinland.com
	Yleistietoa liikenteestä Suomessa mm. julkinen liikenne, ajaminen Suomessa, ulkomainen auto Suomessa, ajokortti	Suomi, englanti, ruotsi, venäjä, viro, ukraina, ranska, espanja, turkki, kiina, persia, arabia	Infofinland.fi
	Ohjeita turvalliseen talviautoiluun	Englanti	Avis.fi
	Ohjeita turvalliseen talviautoiluun	Englanti	Budget.fi
	Ohjeita turvalliseen talviautoiluun ja talven olosuhteisiin	Englanti, saksa, ranska, espanja, italia, kiina	Pelastustoimi.fi
	Tietoa porovahingoista	Suomi	Paliskunnat.fi

3.2. Liikenneturvallisuuustyön ohjeistukset ja materiaalit, muut tahot 2/2

Aihe	Lyhyt kuvaus	Kieliversiot	Linkki aineistoon
Pyöräily	Yleistietoa pyörämatkailusta Suomessa	Englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, italia, kiina, japani	Visitfinland.com
	Tietoa maastopyöräilyetiketistä	Suomi, englanti, ruotsi	Luontoon.fi
Moottorikelkkailu	Onnettomuustietoinstituutin opas safariyrittäjille turvalliseen moottorikelkkailusafariin	Suomi, englanti	Lvk.fi
	Yleistietoa moottorikelkkailun säännöistä ja turvallisuusohjeita	Suomi, englanti, ruotsi	Eräluvat.fi
	Yleistietoa moottorikelkkailun säännöistä	Suomi, englanti, ruotsi	Traficom.fi
	Ohjevideo ja yleistietoa säännöistä ja toimintatavoista moottorikelkkasafarilla	Suomi, ruotsi, englanti, ranska, saksa, espanja	Laplandsafaris.com
	Yleistietoa säännöistä ja toimintatavoista moottorikelkkasafarilla	Suomi, englanti	Safaritalo.fi
Heijastimet	Yleistietoa heijastimista	Englanti	Finlandabroad.fi
Revontulet	Yleistietoa revontulista, pukeutumisesta ja turvallisuudesta	Englanti	Heyiceland.is
	Turvallisuusohjeita revontulien bongaukseen	Norja, englanti	Visittromso.no

Turvallinen ja asiakaslähtöinen opastekokonaisuus

Suomen ainutlaatuinen ja puhdas luonto houkuttelee matkajia tutustumaan luontoon. Suomesta löytyy tuhansia kilometrejä erilaisia merkittyjä ja merkitsemättömiä ulkoilureittejä. Reittimerkintöjen, viittojen ja opasteiden ulkonäkö ja sisältö vaihtelee laajasti.

Vuosien 2015-2018 aikana REILA-hankkeessa toteutettiin ohjeistus reittimerkintöjen suunnitteluun. Ohjeistuksen tarkoituksena on edistää ja yhtenäistää reittimerkintöjen suunnittelua ja luoda sitä kautta yhä useampia palvelevia opastekokonaisuuksia.

Kenelle: Reittien ylläpitäjille kuten kunnille ja yrittäjille

Linkki aineistoon:
[Blogi.eoppimispalvelut.fi](https://blogi.eoppimispalvelut.fi)

Kieliversiot:
Suomi

Kuva: Ollila, E. & Kestilä, S. (2018). Turvallinen ja asiakaslähtöinen opastekokonaisuus. LAPIN AMKIN JULKAISUJA sarja D. Muut julkaisut 1/2018.

Matkailun turvallisuustyökalut

Jokainen matkailija haluaa tuntea olonsa turvalliseksi. Turvallisuusseikkoihin huomiota kiinnittämällä luodaan laatua, joka tuo mukanaan lisää tyytyväisiä asiakkaita.

Matkailun turvallisuustyökalut -sivustolle on koottu erilaisia majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalveluihin liittyviä turvallisuusasioita. Sivustolla huomioidaan sekä lakisääteiset minimivelvoitteet että vapaaehtoiset lisäykset, joilla yritys voi parantaa turvallisuustasoaan ja laatuaan. Sivusto toimii omavalvonnan työkaluna ja se on rakennettu yhteistyössä yritysten ja viranomaisten kanssa.

Turvallisuustyökalut suositellaan otettavaksi käyttöön kaikissa majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalveluissa.

Kenelle: Majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalveluyrittäjille

Linkki aineistoon:
[Blogi.eoppimispalvelut.fi](https://blogi.eoppimispalvelut.fi)

Kieliversiot:
Suomi, englanti

Kuva: <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/turvallisuustyokalut/>

Matkailun turvallisuus Lapin matkailijoille

Lapin pelastuslaitos on koonnut seitsemällä eri kielellä ohjeet turvalliseen lomailuun Lapissa. Ohjeistuksessa on kerrottu mm. talviolosuhteista, majoittumisesta, liikkumisesta sekä hätätilanteista.

Matkailun turvallisuus esite sekä sivustolta löytyvä havainnollistava turvallisuusvinkkivideo on hyvä linkittää esimerkiksi kunnan ja matkailukeskuksen sivulle erilliseen turvallisuus-osioon.

Kuva: <https://pelastustoimi.fi/lappi/turvallisesti-lapissa/matkailun-turvallisuus/matkailijoiden-turvallisuus-esitys>

Kenelle: Lapin matkailijoille

Linkki aineistoon:
[Pelastustoimi.fi](https://pelastustoimi.fi)

[Youtube.com](https://www.youtube.com)

Kieliversiot:
Suomi, englanti, espanja, italia, ranska, saksa, kiina

Pyörämatkailu ja maastopyöräilyn etiketti

Maastopyöräilyn suosio Suomessa on kasvanut viimeisten vuosien aikana mm. sähköpyöräilyn sekä maastopyöräreittien ja pyörän vuokrauspalveluiden kehittyessä. Osa matkailijoista voi olla ensimmäistä kertaa maastopyörän päällä eikä reitit ja maastopyöräilyetiketti ole vielä hallussa.

Visit Finland sekä Metsähallitus ovat koonneet omille sivuilleen vinkkejä pyörämatkailuun sekä maastopyöräilyyn. Oppaat ovat hyvä linkittää esimerkiksi pyörävuokrauspalvelun nettisivuille. Metsähallituksen kuvallinen aineisto sopii myös seinätauluksi tai jaettavaksi materiaaliksi matkailijoille.

Kenelle: Kaikille pyörälle liikkuville matkailijoille

Linkki aineistoon:
[Visitfinland.com](https://visitfinland.com)

[Luontoon.fi](https://luontoon.fi)

Kieliversiot:
Englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, italia, kiina, japani

Suomi, englanti, ruotsi

Pysy merkityillä ja pyöräilyyn sallituilla reiteillä.

Kuva: <https://www.luontoon.fi/fi/lajit/pyorailly/etiketti>

Turvallisen moottorikelkkailusafarin järjestäminen

Moottorikelkkailussa etenkin ensikertalaisille sattuu paljon loukkaantumisiin johtavia onnettomuuksia. Safareilla moottorikelkkailun turvallisuuteen voidaan vaikuttaa monesta eri suunnasta mm. turvavälineillä, ajankohtaisella opastuksella, reitinsuunnittelulla, moottorikelkan nopeudella ja opaskoulutuksella.

Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakuntien toimintaa koordinoiva Onnettomuustietoinstituutti (OTI) on laatinut yhteistyössä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin kanssa safariyrityksille käytännölliset ohjeet moottorikelkkailun turvallisuuden parantamiseksi.

Kuva: Onnettomuustietoinstituutti.

Kenelle: Moottorikelkka-safariyrittäjille

Linkki aineistoon:
[Lvk.fi](http://lvk.fi)

Kieliversiot:
Suomi, englanti

Liikenneturvallisuuden huomiointi revontulimatkailussa

Suomessa revontulimatkailu keskittyy Pohjoiseen Suomeen ja moni matkailija toivookin näkevänsä revontulia matkansa aikana. Erityisesti ulkolaisille matkailijoille revontulet voivat olla hyvin eksoottisia.

Revontulien bongaus keskittyy pimeään sekä usein kylmään ja liukkaaseen aikaan, joka tulee erityisesti huomioida liikenneturvallisuudessa. Autolla liikkuesssa on hyvä huomioida mm. turvalliset pysähtymispaikat sekä huomion kiinnittäminen liikenneympäristöön revontulien sijaan. Lisäksi revontuliretkillä on hyvä varmistaa mm. oma näkyvyys ja riittävä vaatetus.

Getting there safely, together

Kenelle:
Revontulimatkailijoille
ja matkanjärjestäjille

Linkki aineistoon:
Heyiceland.is

Visittromso.no

Kieliversiot:
Englanti

Norja, englanti

Kuva: <https://www.visittromso.no/northern-lights/guidelines>

Turvallisesti autolla Suomessa

Suomessa tiestö on pääosin hyvässä kunnossa, mutta välimatkat voivat olla hyvinkin pitkiä erityisesti Pohjois-Suomessa. Erilaisesta liikennekulttuurista ja ilmastosta tulevalle Suomen liikenne voi olla hyvinkin poikkeuksellista etenkin talviseen aikaan.

Etenkin ulkolaisten matkailijoiden kohdalla on tärkeää tuoda tietoutta Suomen olosuhteista autolla liikuttaessa. Tietoa on hyvä teroittaa esimerkiksi autonvuokrauspalveluissa, matkatoimistoissa ja majoituspalveluissa.

Monet toimijat ovat koonneet jo valmiita infopaketteja autoilusta Suomessa. Hyvää valmista materiaalia löytyy esimerkiksi Visit Finlandin -sivuilta, autonvuokrauspalveluiden sivuilta, Autoliitolta sekä pelastustoimelta.

Kenelle: Kaikille autolla liikkuville matkailijoille

Linkkejä aineistoihin:

[Autoliitto.fi](https://www.autoliitto.fi)

[Visitfinland.com](https://www.visitfinland.com)

[Infofinland.fi](https://www.infofinland.fi)

[Avis.fi](https://www.avis.fi)

[Budget.fi](https://www.budget.fi)

[Pelastustoimi.fi](https://www.pelastustoimi.fi)

[Paliskunnat.fi](https://www.paliskunnat.fi)

[Visitfinland.com](https://www.visitfinland.com)

Kieliversiot:

Englanti

Englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, italia, kiina, japani

Suomi, englanti, ruotsi, venäjä, viro, ukraina, ranska, espanja, turkki, kiina, persia, arabia

Englanti

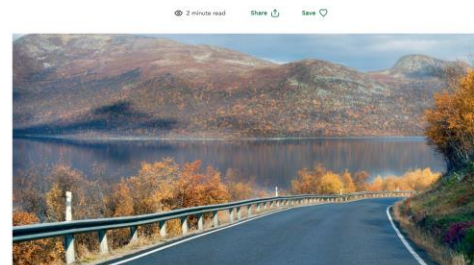
Englanti

Englanti, saksa, ranska, espanja, italia, kiina

Suomi

Englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, italia, kiina, japani

Guide to driving in Finland

Traffic information

Accidents and emergencies

Police N.E. after 112, 2007 new number 112 (not anymore 10002)
Fire brigade and ambulance tel. 112
If you have a car accident, report it to Finnish Motor Insurance Centre, Liikennevakuutuskeskus, Bulevardi 28,
00120 Helsinki, tel. 020 680401, fax 020 68040391

Carriage of children

Traffic in Finland

25.06.2025

In Finland, distances are long, but public transport works well and the roads are in good condition. In Finland, you drive on the right. People with driving licences issued abroad are usually allowed to drive in Finland, but in some situations such licences must be exchanged for a Finnish driving licence. This page contains information on public transport, the use of your own car and driving licences in Finland.

- Public transport
- Driving in Finland
- Using a foreign car in Finland
- Driving licence

Public transport

Public transport works well in Finland. You can travel almost anywhere in Finland by train or bus. You can also reach many cities by air. In addition, the largest cities and their neighbouring areas usually have well organised local public transport. Buses are normally used for local transport.

Kuvalähteet: <https://www.visitfinland.com/en/articles/guide-to-drive-in-finland/>, <https://www.infofinland.fi/information-about-finland/traffic-in-finland>, <https://www.autoliitto.fi/en/motoring-in-finland/traffic-information/>

RAMBOLL

SITOWISE

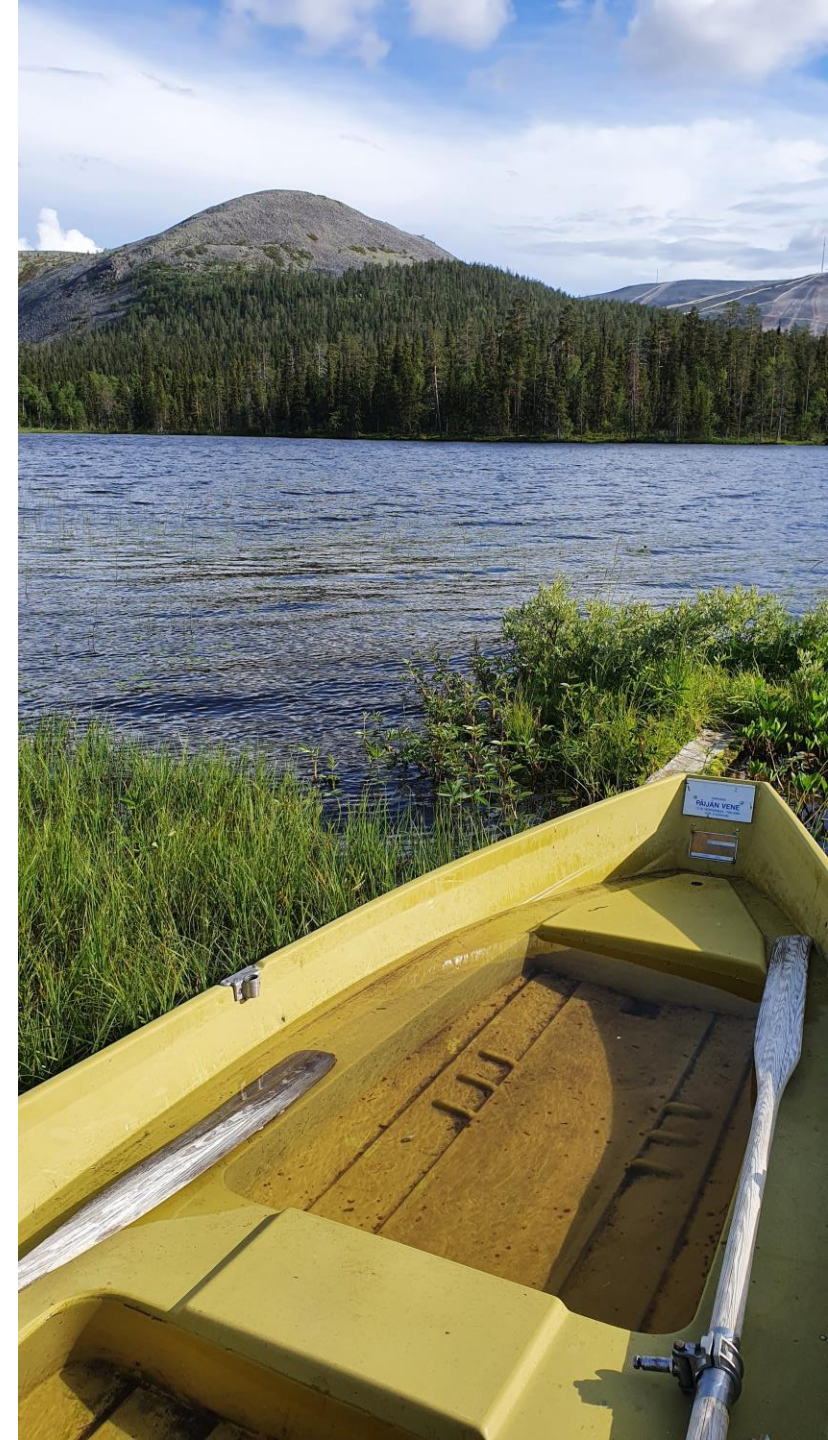
4. Matkailukeskusten liikenneturvallisuusohjelmat

4.1. Matkailukeskusten liikenneturvallisuusohjelmat

Jokaiselle matkailukeskukselle tai -alueelle on koottu liikenneturvallisuusohjelmat, joissa esitettyjen toimenpiteiden avulla pyritään ratkaisemaan kyseisellä alueella tunnistettuja liikenneturvallisuushaasteita. Ohjelmien sisältö perustuu hankkeen aikana nousseisiin haasteisiin sekä haastatteluissa ja työpajassa ideoituihin ratkaisumalleihin.

Lisäksi kunkin matkailukeskuksen osalta on nostettu esiin työn aikana tunnistettuja liikenneympäristön kehittämistarpeita.

Ohjelmat on esitetty matkailukeskuksittain seuraavilla sivuilla.

Ylläksen liikenneturvallisuusohjelma 1/2

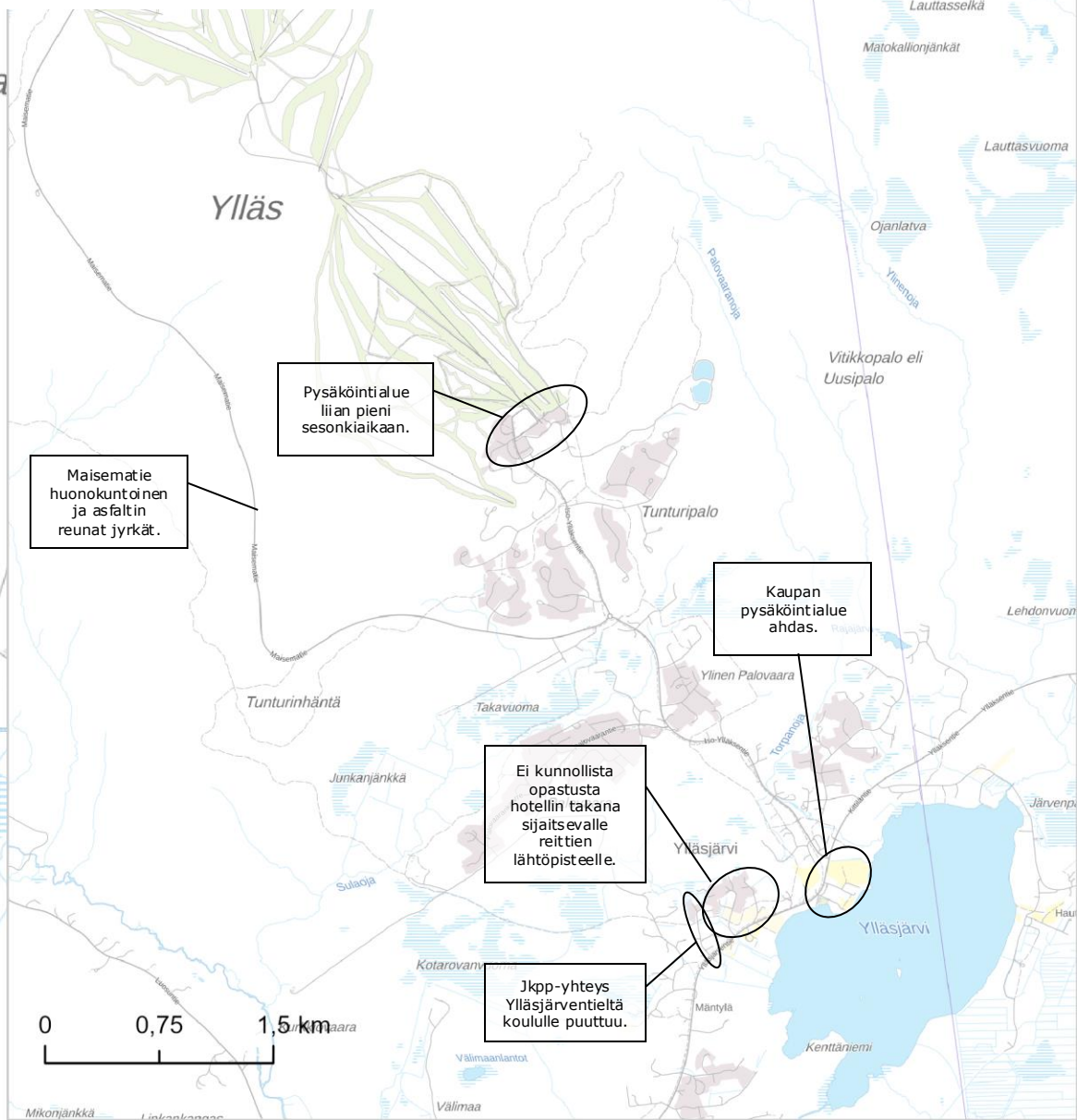
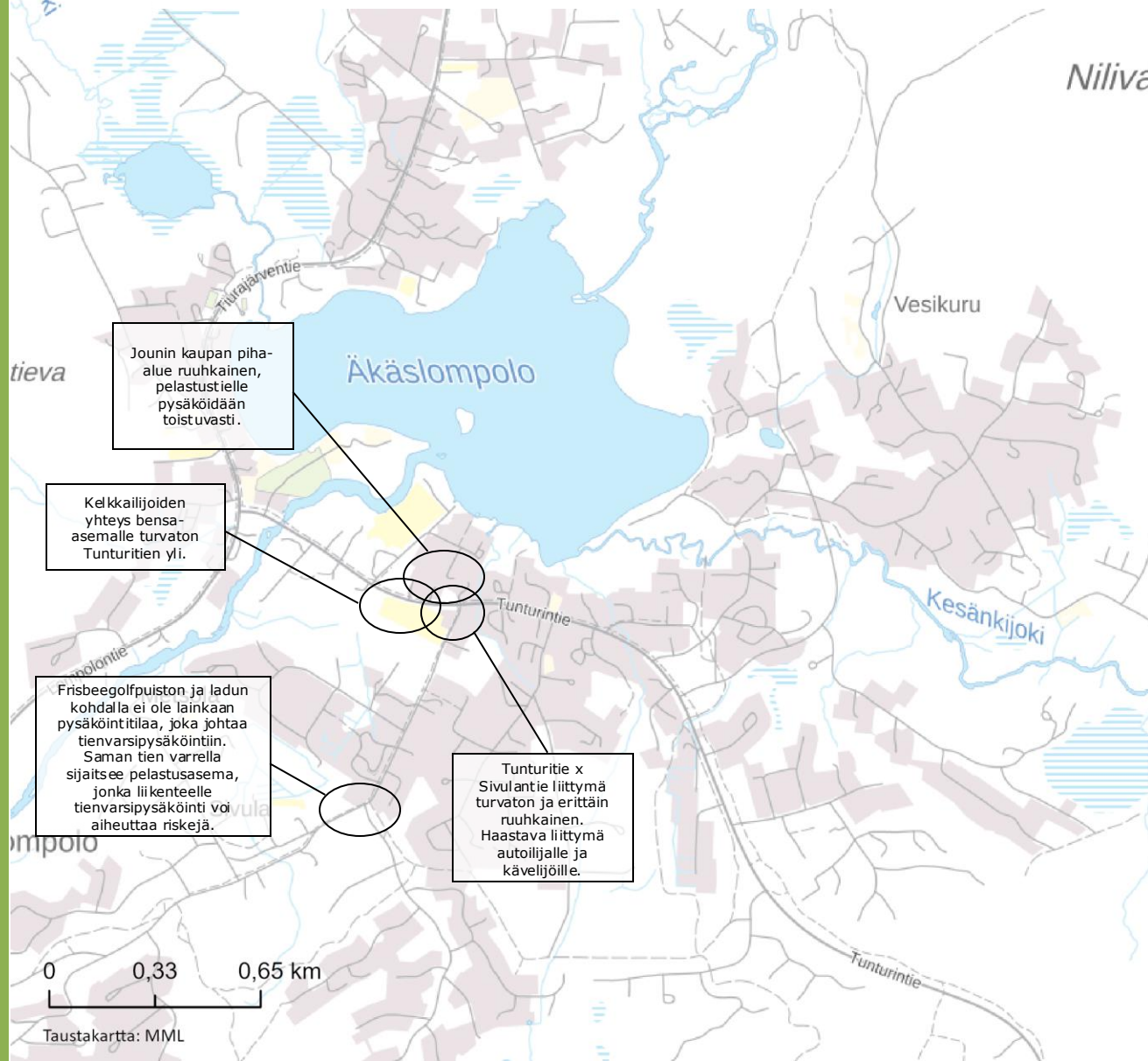
Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Ulkolaiset matkailijat	Talviautoilun opastus	Tuodaan Ylläksen verkkosivuille saapuminen -kohtaan ohjeistus talviautoilusta Suomessa ja Lapissa.
	Turvallisen revontulimatkailun opastus	Tuodaan Ylläksen verkkosivuille ohjeet turvalliseen revontulimatkailuun.
	Monikielinen opastus	Varmistetaan, että opastekyltit yms. ovat saatavilla suomen lisäksi vähintään englanniksi.
Moottorikelkkailijat	Heikoista jäistä tiedottaminen	Tiedotetaan moottorikelkkailijoita heikoista jäistä ja reittien seuraamisen tärkeydestä. Tuodaan maastoon kyltit, joissa varoitetaan heikoista jäistä ja kerrotaan reitillä pysymisen tärkeydestä.
	Pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta	Kannustetaan kaikkia moottorikelkan vuokrausta tarjoavia yrittäjiä järjestämään pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta.
	Kelkkojen nopeusrajoittaminen	Kannustetaan kaikkia moottorikelkan vuokrausta tarjoavia yrittäjiä rajoittamaan moottori- ja safarikelkkojen nopeuksia ja alentamaan tehoja.
	Valutolppien merkintä	Merkitään maastossa valotolppien harukset näkyvästi.

Ylläksen liikenneturvallisuusohjelma 2/2

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Tieliikenteen turvallisuus	Yhteistyö alueen liikennöitsijöiden ja kuljetusyrittäjien kanssa	Tehdään yhteistyötä paikallisten liikennöitsijöiden ja kuljetusyritysten kanssa erityisesti raskaan liikenteen ajonopeuksien osalta.
	Tienvarsitaulut	Tuodaan alueelle tienvarsitauluja muistuttamaan esimerkiksi turvaväleistä, ajonopeuksista tai eläimistä.
	Nopeusnäyttötaulut	Tuodaan nopeusnäyttötauluja hoksauttamaan kuljettajia omasta ajonopeudesta esim. Tunturitielle.
	Talviautoilun kurssi kansainvälisille työntekijöille	Kansainvälisille työntekijöille tarjotaan talviautoilun kurssi. Mikäli paikkoja jää vapaaksi, kurssia voidaan tarjota myös muille alueen toimijoille ja asukkaille. Kurssin käytyään työntekijän on helpompi ohjeistaa myös matkailijoita.
Jalankulkijat ja pyöräilijät	Heijastimien jako	Jaetaan kaikille matkailijoille heijastin esim. majoituspalveluiden kautta. Liitetään heijastimen mukaan pieni info heijastimen hyödyistä.

Ylläksen liikenneturvallisuusohjelma

Infran tunnistettuja kehittämistarpeita

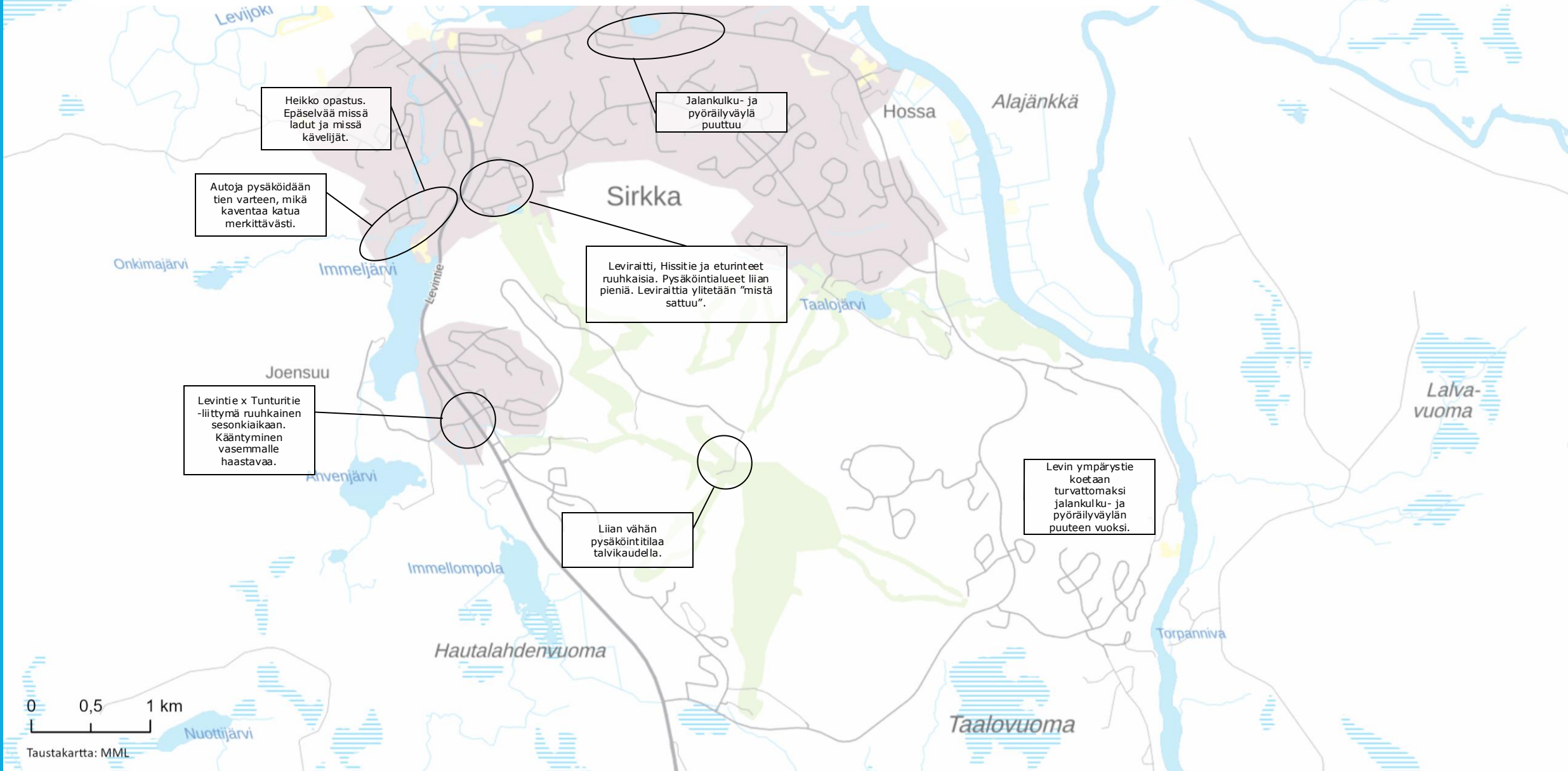

Levin liikenneturvallisuusohjelma

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Moottorikelkkailevat matkailijat, vuokrayritykset	Vaativuusluokitukset moottorikelkkareiteille	Määritellään moottorikelkkareiteille vaativuusluokitukset, jotka auttavat sopivan tasoisen reitin valinnassa.
Aloittelevat moottorikelkkailijat / yritykset	Ohjatut moottorikelkkaretket, Pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta	Kannustetaan aloittelevia moottorikelkkailijoita osallistumaan ohjatuille retkille vuokrauksen sijaan. Kannustetaan kaikkia moottorikelkan vuokrausta tarjoavia yrittäjiä järjestämään pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta.
Aloittelevat moottorikelkkailijat / yritykset	Moottorikelkkojen nopeuksien rajoittaminen	Kannustetaan kaikkia moottorikelkan vuokrausta tarjoavia yrittäjiä rajoittamaan moottori- ja safarikelkkojen nopeuksia ja alentamaan tehoja.
Matkailijat ja muut alueella liikkuvat	Viestintä ja opastus yhteiskäyttöreiteistä	Viestitään yhteiskäyttöreiteistä ja ohjeista niillä liikkumiseen. Lisätään maastoon opasteita, jotka osoittavat ne kulkumuodot, joille reitti on tarkoitettu.
Matkailijat ja muut alueella liikkuvat	Opastuksen kehittäminen ladulla kävelyn ja pyöräilyn vähentämiseksi	Kehitetään reittiopastusta eri sesonkeina: fyysisissä opasteissa esitetään selvästi, mille kulkumuodolle reitti on tarkoitettu tietyssä vuodenaikana. Opastetaan muut kulkumuodot oikeille reiteilleen. Toteutetaan erityisesti reittien alkuun ja risteyskohtiin. Tuotetaan selkeät, ajantasaiset reittikartat, joissa on esitetty kunkin kulkumuodon reitit: myös ns. asiointikävelylle ja -pyöräilylle.
Paikalliset toimijat, välillisesti matkailijat ja muut alueella liikkuvat ja viestintäkanavia seuraavat	Liikenneturvallisuusmateriaalien tarjoaminen helposti tartuttavana kokonaisuutena	Paikallisille toimijoille tarjottavat liikenneturvallisuusmateriaalit "paketoidaan" siten, että niihin on helppo tarttua. Esimerkiksi selkeät teemakohtaiset viestintäaineistot, osin mahdollisimman "sometettavat" sekä ohjeet niiden jakamiseen. "Leviläistetään" materiaaleja mahdollisuuksien mukaan.
Kaikki alueella liikkuvat	LJS-suunnitelman toteuttaminen	Toteutetaan liikenneturvallisuutta parantavia liikenneympäristön muutoksia, jotka on esitetty Levin liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (2026).

Levin liikenneturvallisuusohjelma

Infran tunnistettuja kehittämistarpeita

Pyhä-Luoston liikenneturvallisuusohjelma (1/2)

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Paikalliset toimijat, välillisesti matkailijat ja muut alueella liikkuvat.	Liikenneturvan materiaalin esittely	Toteutetaan teemavuosi, jolloin yhteiset tilaisuudet aloitetaan Liikenneturvan, pelastuslaitoksen ym. materiaalin esittelyllä. Tehdään aineistoa tutuksi vähän kerrallaan. Voidaan myös tietyllä porukalla sopia teema, jota toteutetaan vuoden ajan. Esitellään teemaan liittyvä aineisto, jota voidaan hyödyntää. Jokainen kokous yrittäjien kanssa aloitetaan käymällä läpi, mitä kukakin on tehnyt ja annetaan vinkkejä. Jaetaan hyviä käytäntöjä muille.
Paikalliset toimijat, välillisesti matkailijat ja muut alueella liikkuvat.	Paikallisten toimijoiden ja asukkaiden yhteistyön lisääminen	Yleisesti liikenneturvallisuusasioiden käsittely liitetään muuhun laajempaan teemapäivään, jotta on helppo osallistua. Lisätään yhteistyötä ja vuorovaikutusta matkailutoimijoiden ja asukkaiden välillä.
Paikalliset toimijat	Koulutus Pyhä-Luoston asiakaspalvelijoille	Toteutetaan koulutus matkailualueen asiakaspalvelijoille: miten he voivat tarjota liikenneturvallisuusvinkkejä matkailijoille arjen kohtaamisissa.
Paikalliset toimijat	Talviautoilun kurssi kansainvälisille työntekijöille	Kansainvälisille työntekijöille tarjotaan talviautoilun kurssi. Mikäli paikkoja jää vapaaksi, kurssia voidaan tarjota myös muille alueen toimijoille ja asukkaille. Kurssin käytyään työntekijän on helpompi ohjeistaa myös matkailijoita.
Matkailijat	Erityyppisten reittien tunnistaminen fyysisen ja viestinnällisen opastuksen avulla	Parannetaan liikenneympäristön merkintöjä ja opastetaan matkailijoita viestimällä, jotta matkailija erottaa helposti erityyppiset reitit toisistaan (mm. ladun, lumisen jalkakäytävän ja lumisen valaisemattoman autotien).

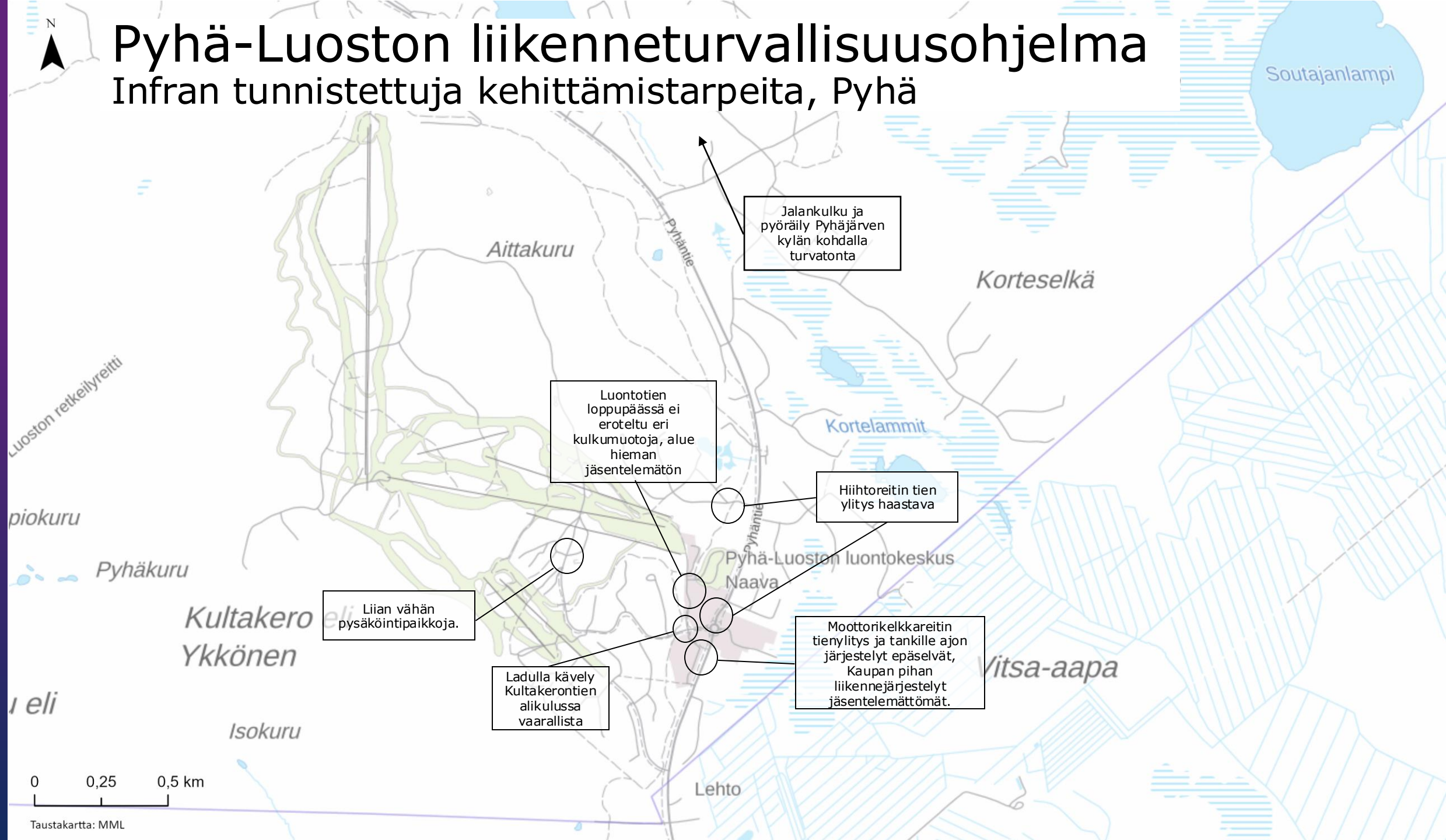
Pyhä-Luoston liikenneturvallisuuohjelma (2/2)

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Paikalliset toimijat, välillisesti matkailijat ja muut alueella liikkuvat ja viestintäkanavia seuraavat	Liikenneturvallisuuateriaalien tarjoaminen helposti tartuttavana kokonaisuutena	Paikallisille toimijoille tarjottavat liikenneturvallisuuateriaalit ”paketoidaan” siten, että niihin on helppo tarttua. Esimerkiksi selkeät teemakohtaiset viestintäaineistot, osin mahdollisimman ”sometettavat” sekä ohjeet niiden jakamiseen.
Matkailijat ja muut alueella liikkuvat	Reittien kehittäminen	Parannetaan ja lisätään eri kulkumuotojen käytössä olevia reittejä. Tarkistetaan erityisesti jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden tarvitsemat reitit talviaikaan, jotta ladulla kulkeminen ei ole houkuttelevin vaihtoehto.
Matkailijat ja muut alueella liikkuvat	Opastuksen kehittäminen ladulla kävelyn ja pyöräilyn vähentämiseksi	Kehitetään reittiopastusta eri sesonkeina: fyysisissä opasteissa esitetään selvästi, mille kulkumuodolle reitti on tarkoitettu tietyssä vuodenaikana. Opastetaan muut kulkumuodot oikeille reiteilleen. Toteutetaan erityisesti reittien alkuun ja risteyskohtiin. Tuotetaan selkeät, ajantasaiset reittikartat, joissa on esitetty kunkin kulkumuodon reitit: myös ns. asiointikävelylle ja -pyöräilylle.
Matkailijat ja muut alueella liikkuvat sekä viestintäkanavia seuraavat	Matkailualueen yhteinen liikenneturvallisuuakampanja	Toteutetaan Pyhä-Luostolla yhteinen liikenneturvallisuuakampanja, jonka aiheena on turvallinen talviautoilu. Kampanjassa hyödynnetään viestintämateriaalia sekä kohtaamista asiakkaiden kanssa. Hyödynnetään Liikenneturvan ja Lapin pelastuslaitoksen valmiita aineistoja.

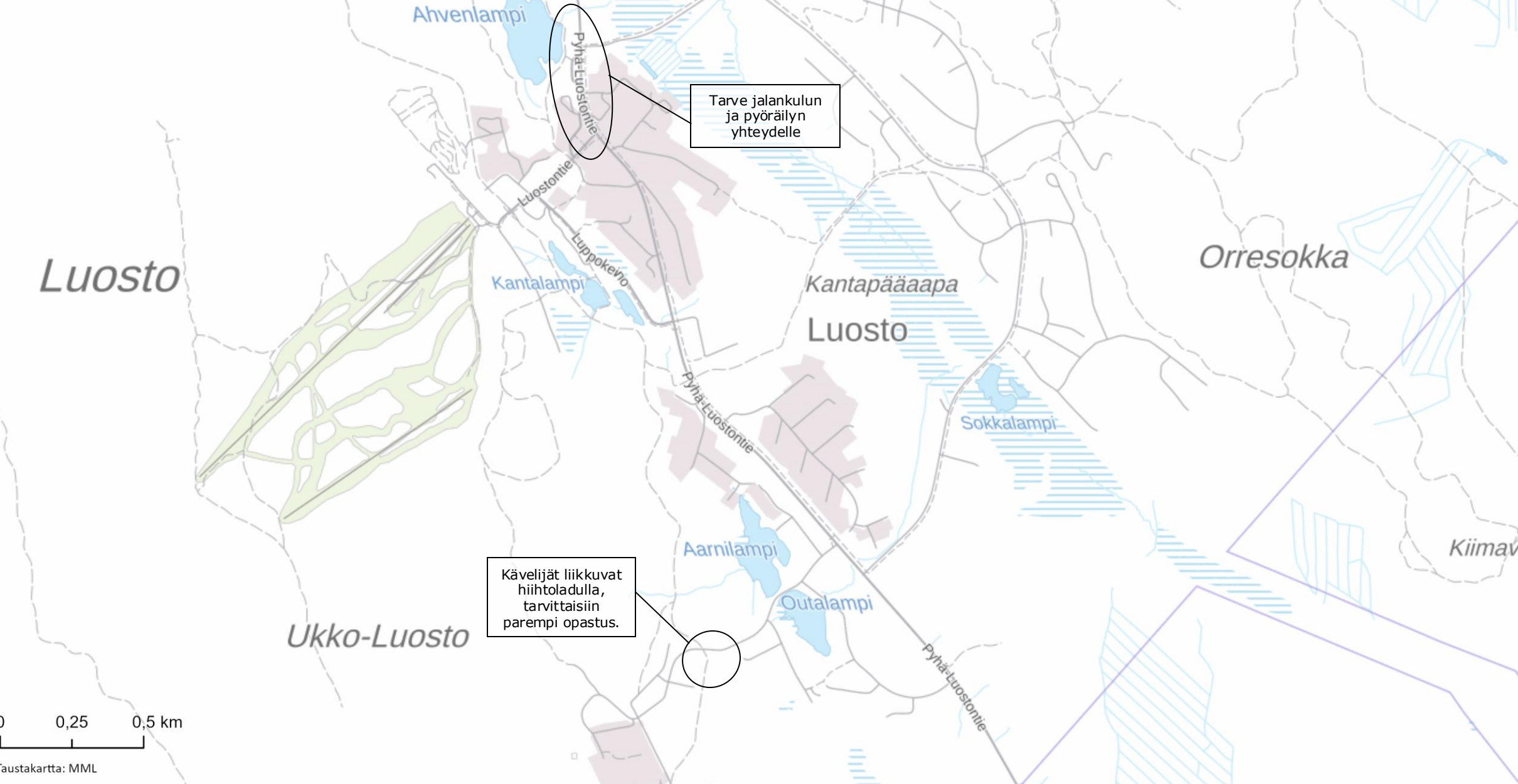
Pyhä-Luoston liikenneturvallisuusohjelma

Infran tunnistettuja kehittämistarpeita, Pyhä

Pyhä-Luoston liikenneturvallisuusohjelma

Infran tunnistettuja kehittämistarpeita, Luosto

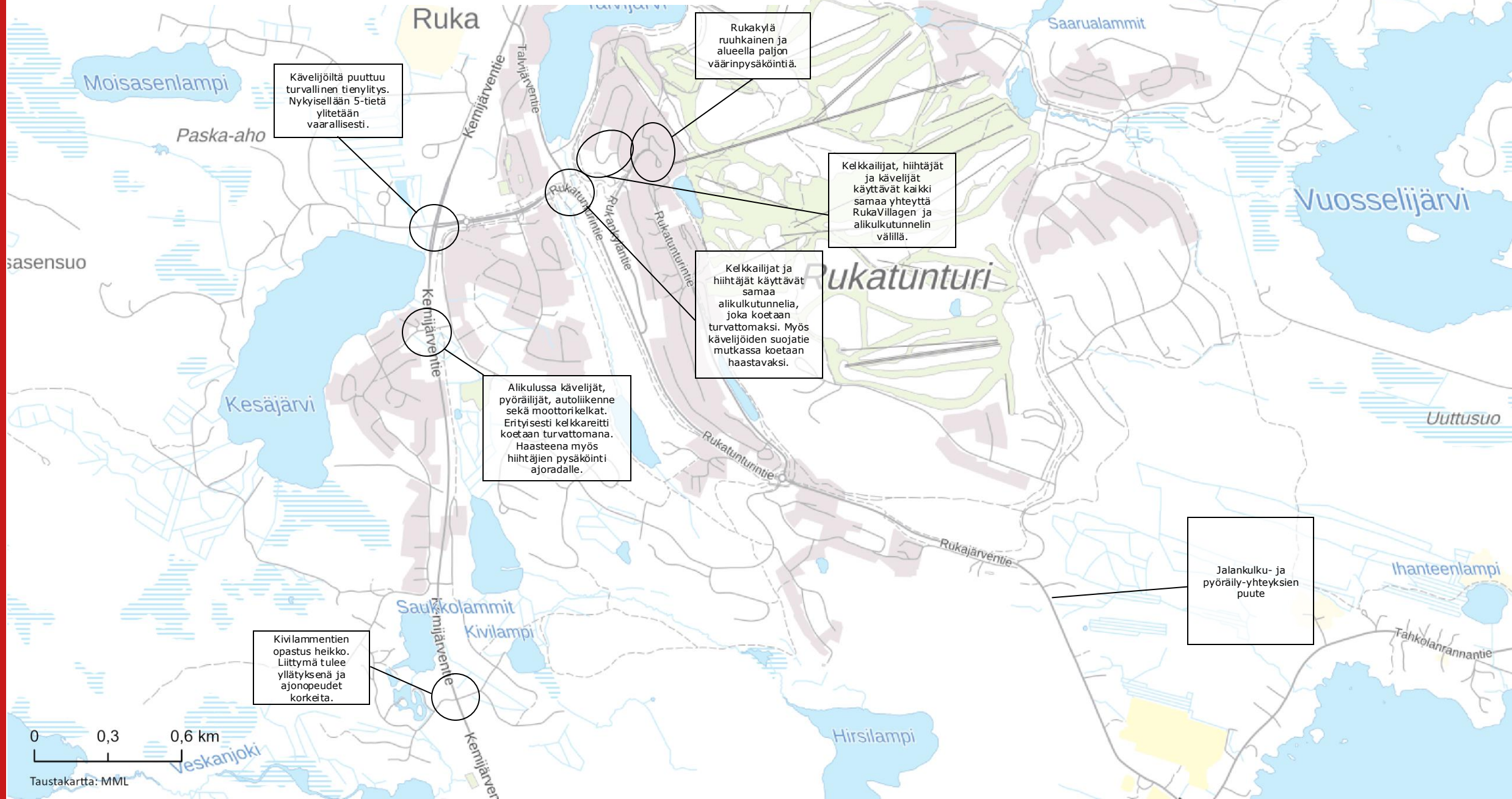
Rukan liikenneturvallisuusohjelma

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Ulkolaiset matkailijat	Porokolariaineiston päivitys	Päivitetään porokolareista tehty aineisto autoilijoille.
	Talviautoilun opastus	Tuodaan Rukan nettisivuille saapuminen kohtaan ohjeistus talviautoilusta Suomessa ja Lapissa.
	Turvallisen revontulimatkailun opastus	Tuodaan Rukan nettisivuille ohjeet turvalliseen revontulimatkailuun.
	Monikielinen opastus	Varmistetaan, että opastekyltit yms. ovat saatavilla suomen lisäksi vähintään englanniksi. Kehitetään myös nettikarttojen opastusta.
Moottorikelkkailijat	Nuorten turvallisuuspäivä	Järjestetään nuorille moottorikelkkailun turvallisuuspäivä, jossa opastetaan turvalliseen kelkkailuun. Opastuspäivä voi sisältää esimerkiksi teoria- ja harjoitteluosuuden.
	Opastetaulut	Tuodaan maastoon opastetaulut (sijaintitieto, ohjeet turvalliseen ajoon, pysy reitillä –kyltit, opastus helpoille reiteille).
	Turvallisuuspäivä paikallisille toimijoille	Järjestetään paikallisille toimijoille turvallisuuspäivä yhteistyössä TUKESin kanssa.
Jalankulkijat ja pyöräilijät	Heijastimien jako	Jaetaan kaikille matkailijoille heijastin esim. majoituspalveluiden kautta. Liitetään heijastimen mukaan pieni info heijastimen hyödyistä.
	Opastuksen kehittäminen ladulla kävelyn ja pyöräilyn vähentämiseksi	Kehitetään reittiopastusta eri sesonkeina: fyysisissä opasteissa esitetään selvästi, mille kulkumuodolle reitti on tarkoitettu tietyssä vuodenaikana. Opastetaan muut kulkumuodot oikeille reiteilleen. Toteutetaan erityisesti reittien alkuun ja risteyskohtiin. Tuotetaan selkeät, ajantasaiset reittikartat, joissa on esitetty kunkin kulkumuodon reitit: myös ns. asiointikävelylle ja –pyöräilylle.
Ulkolaiset työntekijät	Talviautoilun kurssi kansainvälisille työntekijöille	Kansainvälisille työntekijöille tarjotaan talviautoilun kurssi. Mikäli paikkoja jää vapaaksi, kurssia voidaan tarjota myös muille alueen toimijoille ja asukkaille. Kurssin käytyään työntekijän on helpompi ohjeistaa myös matkailijoita.

Rukan liikenneturvallisuushjelma

Infran tunnistettuja kehittämistarpeita

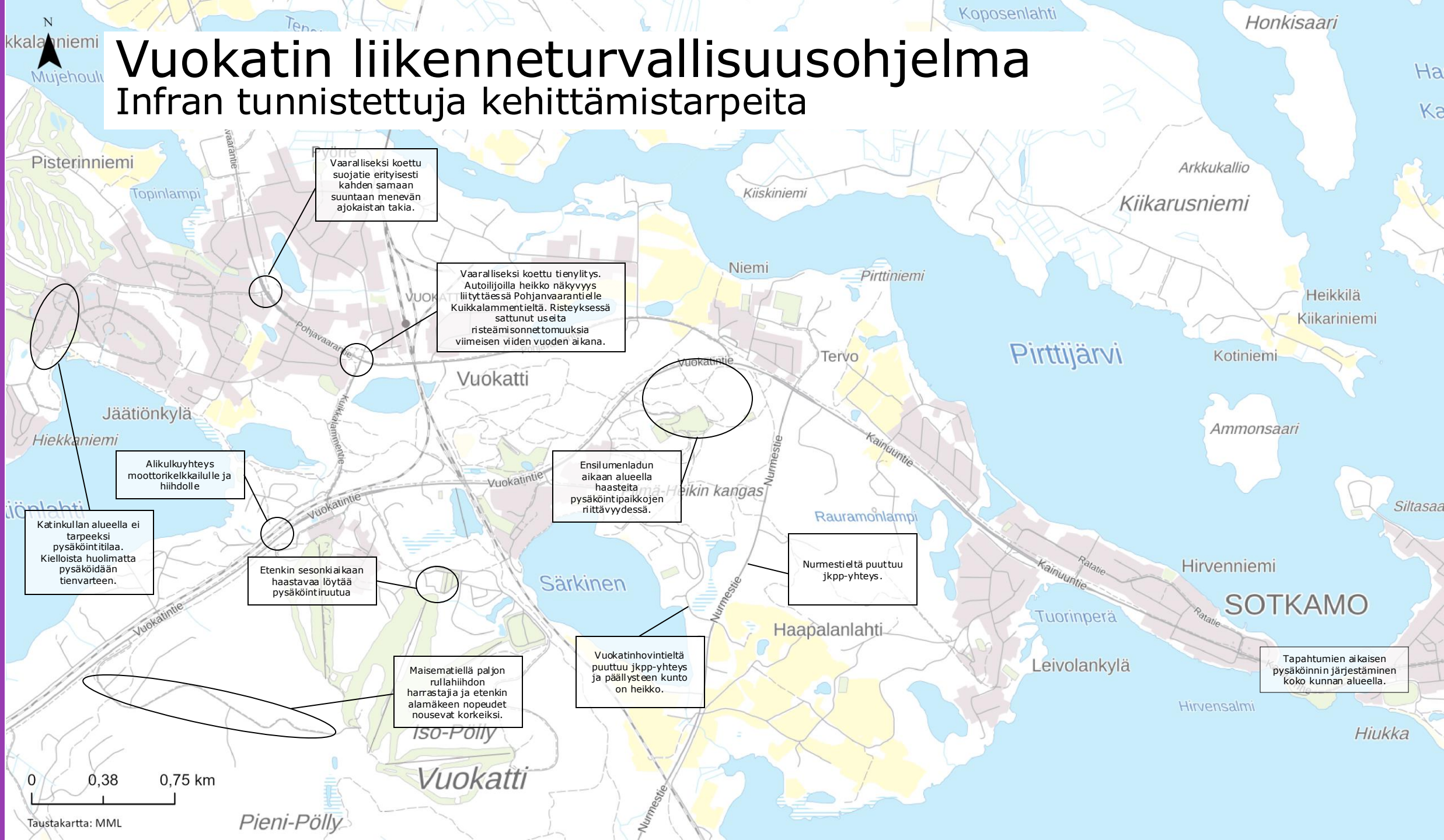
0 0,3 0,6 km

Taustakartta: MML

Vuokatin liikenneturvallisuusohjelma

Kohderyhmä	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Ulkolaiset matkailijat	Monikielinen opastus	Varmistetaan, että opastekyltit yms. ovat saatavilla suomen lisäksi vähintään englanniksi. Kehitetään myös nettikarttojen opastusta.
	Suomessa liikkuminen	Kootaan matkailuyrityksille paketti, johon on koottu ohjeet liikkumiseen Vuokatissa, pääväylät (autoliikenne sekä jalankulku ja pyöräily, talven erityispiirteet).
Joukkoliikenne	Sotkatin toiminnan kehittäminen	Sotkatin toiminnan kehittäminen (pidempi ajoaika iltaisin, reitin kehittäminen, kuljettajien kielitaitovaatimus).
	Kiskobussiyhteys	Osallistutaan aktiivisesti keskusteluun kiskobussiyhteydestä Vuokattiin.
	Bussiaikataulujen kääntäminen	Käännetään bussiaikataulut useammalle kielelle ja liitetään mukaan kartta, jossa näkyy reitti ja pysäkit.
	Infokortit Charter-bussien istuintaskuihin	Tuodaan charter-bussien istuintaskuihin valmis infopaketti Vuokatista, jota matkailija voi lukea esim. siirtyessään lentokentältä Vuokattiin. Tuodaan infopakettiin tietoa mm. talviolosuhteista ja turvallisesta liikkumisesta.
	Bussien ja junien aikataulujen yhteensovitus solmukohdissa	Kehitetään aikataulusuunnittelua joukkoliikenteen solmukohdissa, jotta vaihdot kulkuvälineiden osalta olisivat mahdollisimman sujuvia.
Jalankulkijat ja pyöräilijät	Pyöräilykypärän lainaus	Tuodaan pyöräilykypärät lainattavaksi yrityksiin, joissa on lainattavissa polkupyöriä.
	Jalankulkijoiden ohjaus	Informoidaan turvallisista ja suositelluista jalankulun reiteistä.
Tapahtumat	Tapahtumien aikaisen pysäköinnin kehittäminen	Kehitetään ohjeistus keskeisimpien kohteiden osalta tapahtumien aikaisesta pysäköinnistä.

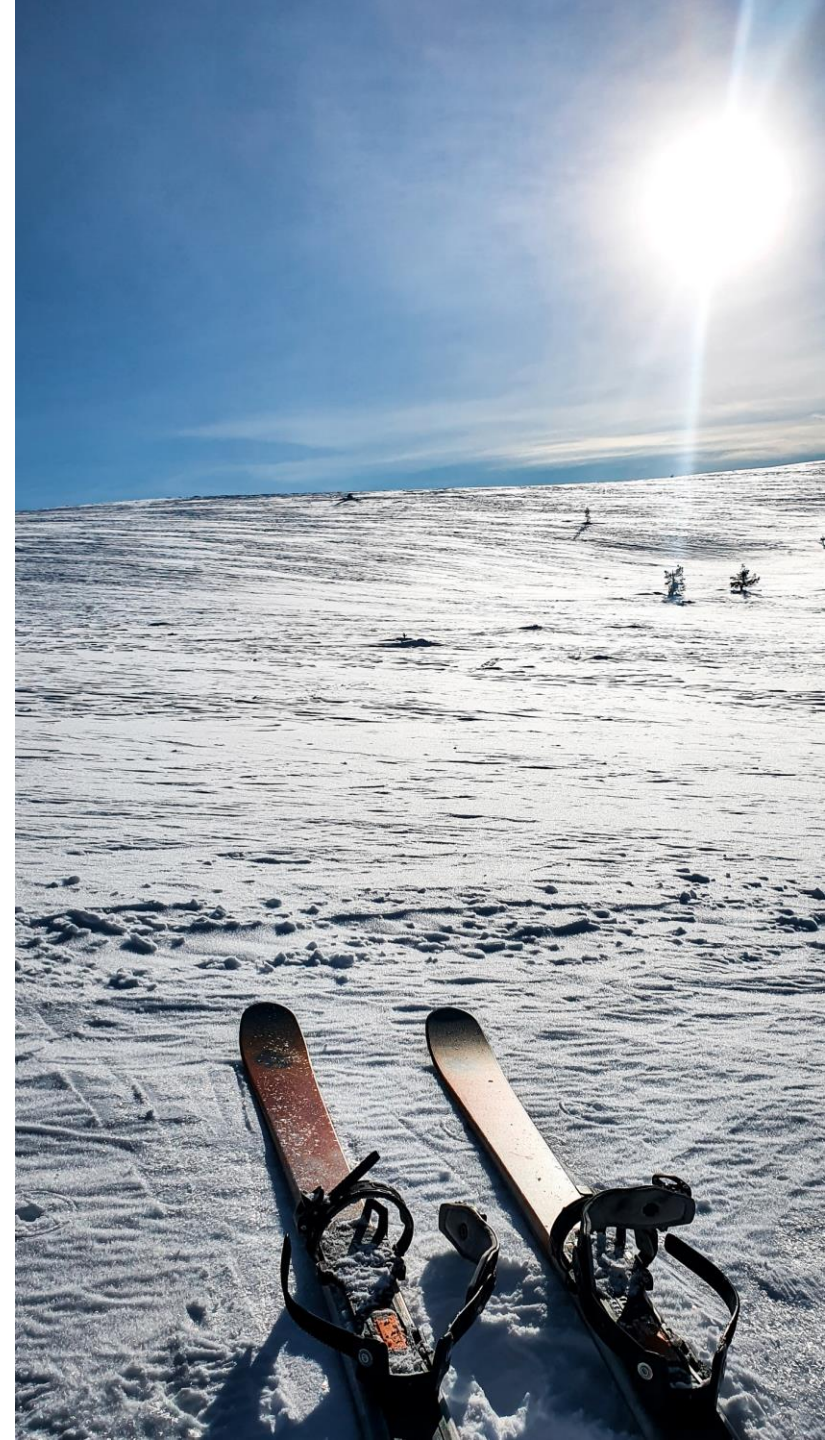
Vuokatti

4.2 Toimijakohtaiset liikenneturvallisuusohjelmat

Matkailukeskusten omien liikenneturvallisuusohjelmien lisäksi erilaisille toimijatyypeille, kuten yrityksille ja yhdistyksille, on koottu omat liikenneturvallisuusohjelmansa. Niiden tavoitteena on tarjota ideoita ja toimintamalleja matkailualueilla toimiville yrityksille, yhdistyksille ja kunnille. Ohjelmiin kirjattujen toimenpiteiden avulla liikenneturvallisuudesta voidaan tehdä luonteva osa jokapäiväistä toimintaa.

Seuraavilla sivuilla esitetyt liikenneturvallisuusohjelmat on laadittu erityyppisten matkailualueiden tueksi, joten ne ovat paitsi hankkeeseen osallistuneiden matkailualueiden, myös muiden suomalaisten matkailutoimijoiden hyödynnettävissä.

Matkailukeskukset ja yhdistykset

Toteuttajataho	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Visit-organisaatio voi koordinoida	Heijastimien jako	Jaetaan kaikille matkailijoille heijastin esimerkiksi majoituspalveluiden kautta. Liitetään heijastimen mukaan pieni info heijastimen hyödyistä. Toteutetaan erityisesti kansainvälisten matkailijoiden suosimissa majoituspalveluissa.
Visit-organisaatio	Turvallisuusosaamisen lisääminen	Lisätään Visit -organisaation (tai vastaavan) verkkosivuille ohjeistus turvallisesta liikkumisesta, esimerkiksi ohjeistus talviautoilusta Suomessa ja Lapissa, ohjeet turvalliseen revontulimatkailuun. Hyödynnetään Liikenneturvan ja Lapin pelastuslaitoksen valmiita aineistoja.
Kunta, Visit-organisaatio, (Metsähallitus)	Opasteiden ymmärrettävyys	Varmistetaan, että maastossa ja tieverkolla olevat opasteet ovat ymmärrettävissä myös kansainvälisille matkailijoille. Lisätään kieliversioita tai symboleja tarvittaessa.
Matkailualueen toimijat, Visit-organisaatio	Liikkumisen riskeistä viestiminen	Ohjataan matkailualueen toimijoita keräämään luetteloa havaituista liikkumisen turvallisuuden riskeistä. Havaitut riskit käydään yhdessä läpi ja luodaan suuntaviivat, miten riskejä voidaan jatkossa välttää. Täydennetään matkailijoiden ohjeistusta siten, että vastaavat riskit vältettäisiin jatkossa.
Visit-organisaatio, kunta, matkailutoimijat, (Metsähallitus)	Viestintä ja opastus yhteiskäyttöreiteistä	Viestitään yhteiskäyttöreiteistä ja ohjeista niillä liikkumiseen. Lisätään maastoon opasteita, jotka osoittavat ne kulkumuodot, joille reitti on tarkoitettu.
Alueen toimijat, Visit-organisaatio, kunta	Liikenneturvallisuustyön helpottaminen ja tutuksi tekeminen	Yhteisissä tilaisuuksissa käsitellään liikenneturvallisuusasioita. Esimerkiksi pidetään lyhyt tietoisku tietystä ajankohtaisesta teemasta ja tarjotaan valmiita viestintäaineistoja (esim. heijastimet, oikea paikka pulkkailulle, talviautoilu).
Alueen toimijat	Turvallisen matkailun animaation esittäminen	Esitetään info-tv:issä ja muilla näytöillä Lapin pelastuslaitoksen animaatiota matkailun turvallisuudesta .
Alueen toimijat	112-sovelluksen lataaminen	Opastetaan matkailijat lataamaan puhelimeen hätätilanteiden varalta 112-sovellus, joka paikantaa soittajan automaattisesti. Tietoa sovelluksesta jaetaan eri viestintäkanavissa, kuten visit-organisaatioiden verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa.

Majoitustoimijat

Toteuttajataho	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Majoitustoimijat	Heijastimien jako	Jaetaan kaikille matkailijoille heijastin majoituspalveluiden kautta. Liitetään heijastimen mukaan pieni info heijastimen hyödyistä. Toteutetaan erityisesti kansainvälisten matkailijoiden suosimissa majoituspalveluissa.
Majoitustoimijat	Turvallisuusosaamisen lisääminen	Lisätään suurten toimijoiden verkkosivuille ohjeistus turvallisesta liikkumisesta, esimerkiksi ohjeistus talviautoilusta Suomessa ja Lapissa, ohjeet turvalliseen revontulimatkailuun. Hyödynnetään Liikenneturvan ja Lapin pelastuslaitoksen valmiita aineistoja.
Majoitustoimijat	Turvallisuusosaamisen lisääminen	Majoituspalveluiden yhteydessä tarjotaan infoa turvallisesta liikkumisesta eri kieliversioina esimerkiksi esitteillä ja julisteilla. Hyödynnetään Liikenneturvan ja Lapin pelastuslaitoksen valmiita aineistoja.
Majoitustoimijat, erityisesti asiakasrajapinnassa	Liikkumisen riskeistä viestiminen	Kerätään luetteloa havaituista liikkumisen turvallisuuden riskeistä sekä. Täydennetään matkailijoiden ohjeistusta siten, että vastaavat riskit vältettäisiin jatkossa. Jaetaan havaittuja riskejä muiden toimijoiden kanssa.
Majoitustoimijat, joilla laina- tai vuokravälineitä	Ohjeistus lainattavien kulkuvälineiden yhteyteen	Mikäli majoituspalvelussa on lainattavissa kulkuvälineitä, esimerkiksi polkupyöriä, potkukelkkoja tai pulkkia, ohjeistetaan niiden käyttöön. Varmistetaan, että jokainen lainaaja saa tiiviin infon liikennesäännöistä ja missä kohtaa tietä niillä saa ja on turvallista liikkua. Lainattavien pyörien mukana lainataan myös pyöräilykypäriä.
Majoitustoimijat, erityisesti asiakasrajapinnassa	Turvallisen matkailun animaation esittäminen	Esitetään info-tv:ssä ja muilla näytöillä Lapin pelastuslaitoksen animaatiota matkailun turvallisuudesta . Lisäksi jaetaan linkki esimerkiksi QR-koodilla.

Ohjelmapalvelut

Toteuttajataho	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Moottorikelkkailun ohjelmapalveluita tarjoavat	Heikoista jäistä tiedottaminen	Ohjeistetaan moottorikelkkailijoita turvalliseen liikkumiseen jäällä ja reittien seuraamisen tärkeydestä viestinnässä ja asiakkaita kohdatessa.
Moottorikelkkailun ohjelmapalveluita tarjoavat	Moottorikelkkojen nopeuksien rajoittaminen	Rajoitetaan etenkin aloittelijoille tarjottavien moottori- ja safarikelkkojen nopeuksia ja tehoja.
Ohjelmapalvelut	Turvallisuusohjeistus ohjelmapalveluiden yhteydessä	Ohjatun tapahtuman tai retken alkaessa käydään läpi tarpeelliset turvallisuusohjeet: turvallinen liikkuminen tiealueella (myös revontulia bongatessa), turvallinen ja sääntöjen mukainen liikkuminen suksilla/maastopyörällä/moottorikelkalla. Käydään läpi liikkumisen turvallisuutta laajasti: myös tapahtumapaikalle saapuminen, tiellä liikkuminen (esim. reunassa/jalkakäytävällä, tiellä ei pulkkailla).
Ohjelmapalvelut	Riskien tunnistaminen ja ohjeistuksen täydentäminen	Kerätään luetteloa havaituista liikkumisen turvallisuuden riskeistä sekä ohjelmapalvelun aikana että sen ulkopuolella tapahtuneista. Täydennetään matkailijoiden ohjeistusta siten, että vastaavat riskit vältettäisiin jatkossa. Jaetaan havaittuja riskejä muiden toimijoiden kanssa.
Ohjelmapalvelut, erityisesti ulkomaisten matkailijoiden kanssa toimivat	Heijastimen merkityksestä kertominen	Matkailijoiden käyttämässä varustuksessa huomioidaan heijastimet ja näkyvyys. Kerrotaan matkailijoille heijastimien merkityksestä pimeänä vuodenaikana. Mahdollisuuksien mukaan jaetaan matkailijoille omat heijastimet mukaan ja autetaan heitä kiinnittämään heijastin esimerkiksi takkiin.
Ohjelmapalvelut, kuljetuspalvelut	Turvallisen liikkumisen ohjeistus odotteluhetkinä	Odottelutiloihin ja kulkuvälineisiin (matkailijan kuljetus paikasta toiseen) lisätään infoa turvallisesta liikkumisesta eri kieliversioina. Hyödynnetään Liikenneturvan ja Lapin pelastuslaitoksen valmiita aineistoja.
Ohjelmapalvelut	Turvallisen matkailun animaation esittäminen	Esitetään info-tv:ssä ja muilla näytöillä Lapin pelastuslaitoksen animaatiota matkailun turvallisuudesta . Lisäksi jaetaan linkki esimerkiksi QR-koodilla.

Vuokraustoiminta

Toteuttajataho	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Pyörävuokraus	Pyöräilykypärän käyttö ja valojen käyttö	Jokaisen pyörävuokrauksen yhteydessä kypärä käyttöön. Pyörät on varustettu etu - ja takavalolla. Valojen kunto tarkistetaan säännöllisesti. Myös hotellien ja muiden pyöriä lainaavien tahojen polkupyöriin mahdollisuus lainata kypärä käyttöön.
Matkailukeskukset	Muistutus ja opastus reiteistä	Matkailualueella on laadittu reittikartta pyöräilyreiteistä, jossa reitit on eroteltu vaativuusluokan mukaan. Esimerkkinä Ruka: Liki 200 km elämyksellisiä maastopyöräreittejä Ruka.fi
Moottorikelkkavuokraus	Kelkan käytön opastaminen	Ennen kelkan luovuttamista käyttöön opastus moottorikelkan käytöstä ja säännöistä. Mahdollisuuksien mukaan teholtaan ja nopeudeltaan rajoitetut kelkat aloittelijoille.
Moottorikelkkavuokraus, matkailukeskukset, kunta	Reiteistä muistuttaminen	Opastetaan omatoimikelkkailijat turvallisille reiteille. Muistutetaan vesialueiden riskeistä ja nopeusrajoituksista.
Autovuokraus	Ohjeistus talviautoiluun	Vuokra-autoihin QR koodi, jonka takaa löytyy ohjeistus talviautoilusta / autoilusta Suomessa (Liikenneturvan valmis materiaali esimerkkinä) Driving tips to Finland - Finnish Road Safety Council
Liikkumisvälineiden lainaus safaritoiminnassa	Kelkan käytön opastaminen	Ennen kelkan luovuttamista käyttöön opastus moottorikelkan käytöstä ja säännöistä. Mahdollisuuksien mukaan teholtaan ja nopeudeltaan rajoitetut kelkat aloittelijoille.
Autonvuokraus, moottorikelkkavuokraus, pyörävuokraus	112-sovelluksen lataaminen	Opastetaan asiakkaita lataamaan puhelimeen hätätilanteiden varalta 112-sovellus, joka paikantaa soittajan automaattisesti.

Nuorten kanssa toimivat tahot

Toteuttajataho	Toimenpide	Toimenpiteen sisältö
Nuorisotyö	Nuorisotyön liikenneturvallisuuskurssi	Nuorisotyöntekijät osallistuvat Liikenneturvan järjestämälle nuorisotyötä tekeville suunnatulle kurssille. Pyydetään Liikenneturvan kouluttajat alueelle vähintään muutaman vuoden välein vetämään kurssi.
Koulut	Kypärä- ja heijastinkampanjat	Toteutetaan kouluilla syksyisin kampanja heijastimen käytön edistämiseksi ja keväisin kampanja pyöräilykypärän käytön edistämiseksi. Vinkkejä kampanjoihin löytyy esimerkiksi Liikenneturvan aineistosta.
Koulut	Matkailun sesonkien huomioiminen	Koulut huomioivat omassa viestinnässä ja liikenneturvallisuustyössä matkailun sesongit. Vanhempia muistutetaan Wilma-viestein liikenteen lisääntymisestä ja varovaisuudesta. Oppilaiden kanssa käydään läpi muun liikenteen huomiointi ennen vilkkaimman liikennesesongin alkua.
Urheiluakatemiatoiminta	Turvalaitteiden käyttö	Muistutetaan turvalaitteiden käytöstä sesonkien mukaan. Kypäräpakko pyörällä treeneihin tuleville.
Urheiluseurat sekä muut seurat ja järjestöt	Turvallisesti harrastuksiin aineisto	Seurat ja järjestöt ottavat käyttöön Liikenneturvan turvallisesti harrastuksiin aineiston. Seurat ja järjestöt laativat jäsenilleen turvallisen liikkumisen pelisäännöt.
Nuorten parissa toimivat tahot yleisesti	Liikenneturvallisuustyön toimintamallien hyödyntäminen	Hyödynnetään valmiita toimintamalleja liikennekasvatukseen ja liikenneturvallisuuskampanjoihin: Liikkumisen ohjaus ja valtionavustukset Traficom (Rovaniemen koulutuskuntayhtymän hanke) Liikenteessä – Liikenneturva

5. Yhteenveto

5.1 Yhteenveto

Vaikka kaikki hankkeessa mukana olleet matkailukeskukset ovat omanlaisiaan ja infrastruktuuri on jokaisessa paikassa erilainen, yhdistää matkailukeskuksia sesonkiluonteisuus ja matkailusesongin aiheuttamat haasteet. Liikenneympäristön osalta yleisin haaste on pysäköintialueiden ruuhkautuminen. Liikennekäyttämisen osalta matkailukeskuksissa yleisimpiä haasteita ovat tie- ja moottorikelkkaliikenteen ylinopeudet sekä pysäköinti merkittyjen alueiden ulkopuolelle. Myös laduilla kävely ja pyöräily sekä pahimmillaan autoilu aiheuttavat vastakkainasetteluja ja vaaratilanteita eri liikkujien välille.

Erityisesti Lapin ja Kuusamon matkailukeskuksissa moottorikelkkaliikenteessä sattuu vuosittain vakavia vahinkoja. Vakavissa onnettomuuksissa riskitekijöitä ovat suuri tilannenopeus, alkoholi ja kokemattomuus. Vaikka kokemattomuus on yksi keskeinen riskitekijä moottorikelkkaonnettomuuksissa, on noin puolessa kuolemaan johtaneista onnettomuuksista kuljettaja ollut kokenut ja onnettomuus on tapahtunut tutussa ympäristössä.

Liikennekäyttämiseen voidaan vaikuttaa lisäämällä tietoutta ja informaatioita. Esimerkiksi ulkolaisten matkailijoiden kohdalla kokemattomuus ja tietouden puute näkyvät liikenneturvallisuusriskeinä. Tietoutta voidaan lisätä esimerkiksi lisäämällä viestinnän monikielisyyttä ja tarjoamalla matkailijoille heidän tarvitsemansa perustiedot. Myös moottorikelkkailuonnettomuuksien ehkäisyssä ja moottorikelkkaliikenteen turvallisuuden parantamisessa keskeisin keino on liikennekäyttämiseen vaikuttaminen. Riittävän alhaiset ajonopeudet, ajo-opetus ja oman ajoneuvon hallinta ennaltaehkäisevät vakavien onnettomuuksien syntyä. Myös moottorikelkkailuun sopiva infra ja hyvin hoidetut reitit ovat osa turvallista moottorikelkkailua.

Turvallisen liikkumisen edistämiseen on nykyisellään olemassa paljon laadukasta materiaalia. Hankkeen aikana havaittiin muutama teema, joihin matkailualueet toivovat lisää ohjeistusta. Näitä ovat erityisesti suomenkielinen revontulimatkailun opas sekä ohje ulkomaisille matkailijoille siitä, miten matkailija erottaa helposti erityyppiset reitit, kuten ladun, moottorikelkkareitin, lumisen kävelytien ja lumisen valaisemattoman autotien toisistaan ja osaa valita reittinsä oman kulkutapansa mukaan.

6. Liitteet

Liitteet

1. Yhteiset liitteet

2. Aluekohtaiset liitteet

- Levi
- Pyhä-Luosto
- Ruka
- Vuokatti
- Ylläs